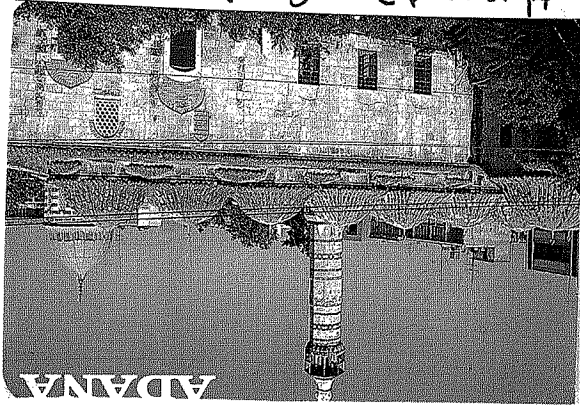

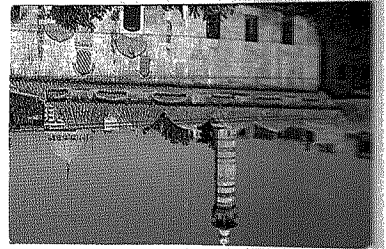

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ
2000 - 2001
TEZ BİTİRME ÖDEVİ
EMRE RAMAZANOĞLU
4 / B 970889

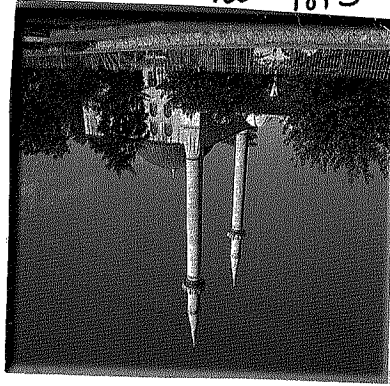
Hasan Ağa Cami

Yeni Cami

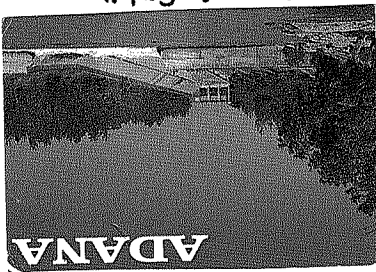
Çifte Minare

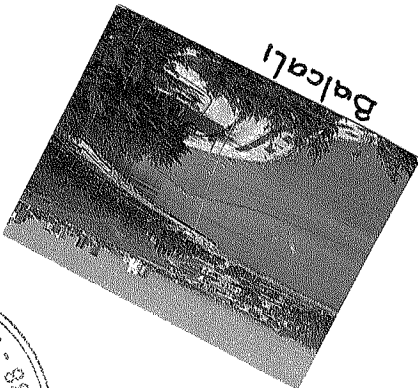
Göhan Dede

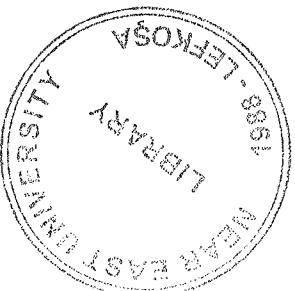
Baraj Gölü

Balcılı

Ulu Cami

İÇİNDEKİLER :

- 1-) ADANA İL HARİTASI VE ADANA'NIN YERİ
- 2-) ADANA'NIN ADI NEREDEN GELİYOR ?
- 3-) ADANA'NIN TARİHİ
- 4-) ATATÜRK'ÜN ADANA'YA ZİYARETLERİ
- 5-) ADANA'NIN JEOPOLİTİK DURUMU
 - a-) ULAŞIM
 - b-) NÜFUS
 - c-) SAĞLIK
- 6-) ADANA'NIN TARİHİ ESERLERİ
- 7-) ADANA'DA SANAYİ VE TİCARET
 - a-) FABRİKALAR
- 8-) ADANA VE BASIN
- 9-) ADANA'DA KÜLTÜR
 - a-) FOLKLÖRÜ
 - b-) OYUNLARI
 - c-) TÜRKÜLERİ
 - d-) ADANA'NIN MUTFAĞI
 - e-) AŞIK GELENEĞİ
 - f-) ŞİVESİ
 - g-) İLDEKİ KÜLTÜR ORGANİZASYONLARI
- 10-) TURİZM POTANSİYELİ TARİHİ VE TURİSTİK YERLERİ
- 11-) ADANA'NIN TİCARİ MERKEZLERİ
- 12-) OTELLERİ
- 13-) ADANA'NIN KONUŞULAN EFSANELERİ
- 14-) ADANA'NIN İLÇELERİ
- 15-) ADANA'DA PAMUK ÜRETİMİ

ADANA'YA HOŞ GELDİNİZ

Uygarlıkların beşiğini sallar zaman
Düşsel doğanın gizeminde
Yalın ve sıcak yüzleriyle
Gülümseyen insanların
Toprak gibi cömert dünyasına
Hoş geldiniz.

Yorgunluk çayı içelim
Yada bir acı kahve
Ulus Parkı'nın renkli düşlerinde
Seyhan mavi rüyasına
Hoş geldiniz.

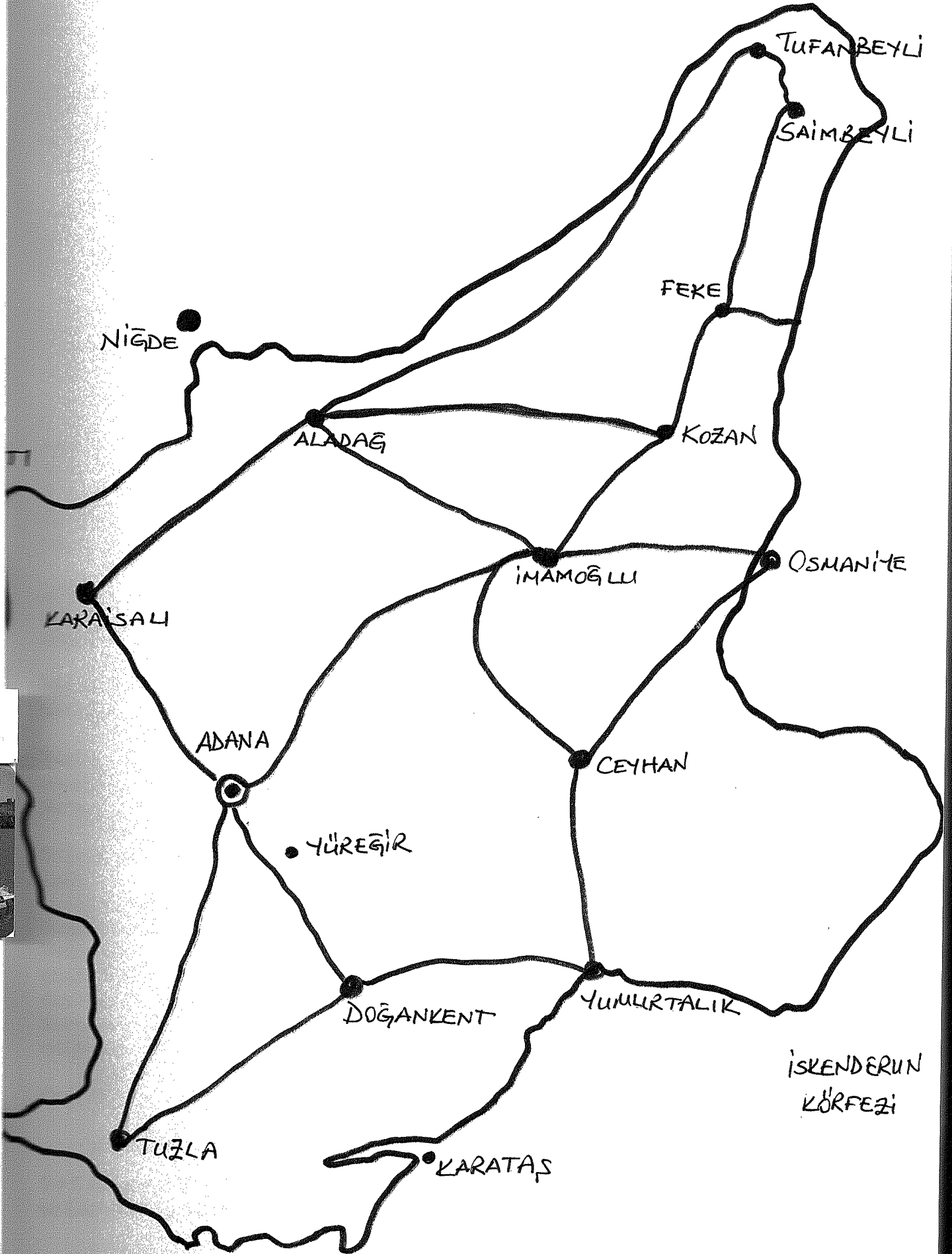
Rüzgarlarında bülbül sesi
İçli ezgiler söyler
İpekten bir el okşarken saçlarımızı
Tatalı ikindilere karşı
Yaseminlerin baygın kokusuna
Hoş geldiniz.

Türkmenler, Avşarlar, Yörükler
Yaşamı simgeler çağdan çağa
Mühürler, sikkeler, fakılar
Zamanı dolduran yontuların raksına
Hoş geldiniz.

Kimi zaman bir başkalardır
Pınar serinliği kimi zaman
Emek kokar sevda tüter türkülerimiz
Ozanların engin gönül deryasına
Hoş geldiniz.

Yağız atlı Türkmen beyleri
Ak tuğlarıyla şenlendirmiş yöremizi
İnci ışıltısında kubbeleri, hanları
Sebilleri ile Ramazanoğulları'nın
Kültür sofrasına
Hoş geldiniz.

ADANA İL HARİTASI

AK DENİZ

ADANA ADI NEREDEN GELİYOR ?

Boğazköydeki kazılar sırasında ele geçen Hitit metinlerinde Adana'dan "Ura Adania" diye söz edilmektedir. Bizans tarihçileri Uranüs'ün oğulları Sarus'la Adanüs'ün Tarsuslularla yaptıkları savaş sonunda Adana'yı kurduklarını yazarlarlar. "Adanüs" sözü zamanla çeşitli değişikliklere uğramış ve sonunda bugün kullandığımız Adana biçimini almıştır.

Adana Cumhuriyetten sonra gelişen şehirlerimizden biridir. Bir endüstri ve tarım merkezidir. Seyhan Nehri üzerinde Roma İmparatorlarından Hadrianus'un yaptırdığı köprü'nün uzunluğu 310 m.'yi bulur. (Taşköprü) Seyhan Barajı da Cumhuriyet çağının modern eserlerinden biridir.

ADANA'NIN TARİHİ

Adana şehri eski çağlarda Tarsus Limanı ile Misis arasında pek önemli olmayan bir konak yeri idi. Gülek Boğazından Çukurova'ya inilen yerde ve Seyhan Irmağının en kolay geçilen bölümünde kurulduğu için yavaş yavaş gelişti. Tarsus'un önemini kaybetmesi de bu ortamı hazırladı. Adana'da derin izler bırakan Hititler Adana'da krallık kurmuşlardır. Hitit krallığı Adana'yı idari ve ekonomik açıdan önemli bir şehir merkezi haline getirmiştir. Hititlerden sonra bir ara Asurlara geçen Adana ve çevresini M.Ö.6.yy.'da İranlılar M.Ö.333'te Büyük İskender aldı. M.Ö.1.yy'da Pompeus Adana'yı Roma hudutları içine geçirdi. M.Ö.395'te Roma İmp. ikiye bölününce Adana ve çevreside, bütün Anadolu ile birlikte Bizans İmp. eline geçti.

Bizanslılar (M.S.395-638); İpek yolu tic. ile Adana'yı önemli bir konuma getirdiler. Tarım ve ticaret bölgesi olan Adana, Avar ve Bulgarlarla yaptığı daimi savaşlar sonunda zayıf düştü. Bu durumdan yararlanan İslam akıncıları bölgeyi kendilerine hedef seçmişler, akıncıların yönü Anadolu'ya dönmüştür.

7.yy.'dan sonra Adana'ya başlayan İslam akıncıları 638'de başarıya ulaşmış ve İslam orduları komutanı Halid Bin Velid Çukurova'ya girmiştir. Kısa bir dönem Emevi hakimiyetinde kalan bölge 8.yy'da Abbasilerin hakimiyetine girmiştir.

10.yy.'da Bizanslıların geri aldığı Adana'yı 1071 Malazgirt savaşından sonra Türkler ele geçirdiler. Daha sonraki yy.larda Adana ve çevresi elden ele geçti. Burada birçok küçük beylik egemen oldu. Bunların sonuncusu olan Ramazanoğulları Mısır-Suriye Türk Memlûk İmp.'na bağlı bir beyliktir.

Ramazanoğulları; Oğuzların Yüreğir boyundandı. 1516 yılında Yavuz Sultan Selim çağında Osmanlı İmp.'na katılan Adana, bu tarihten sonra Türk egemenliği altında kaldı.

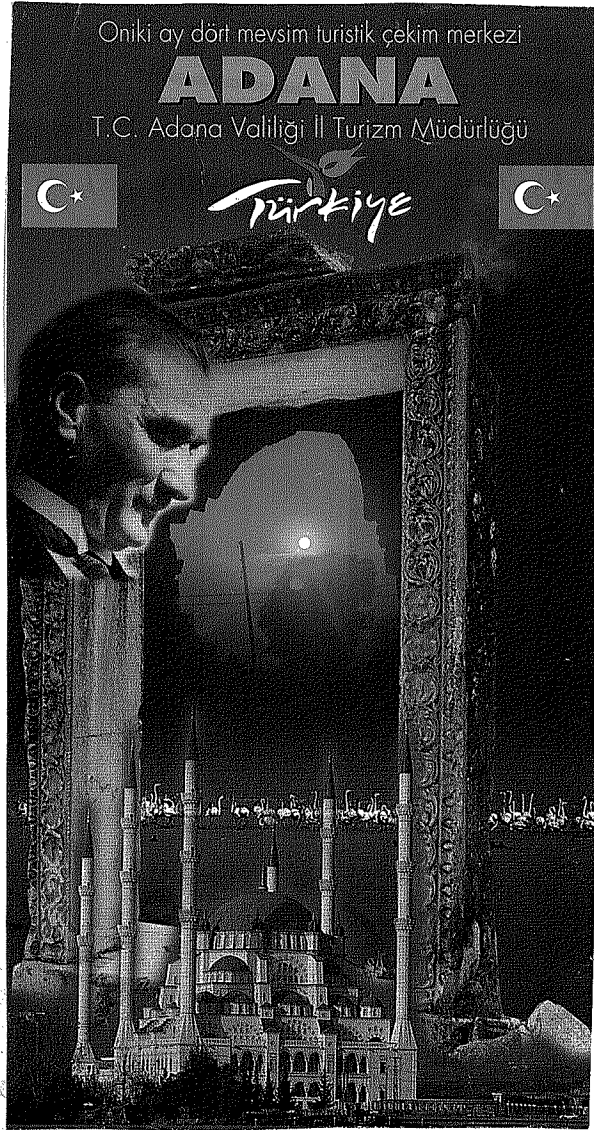
Osmanlı Türkleri; 16.yy. sonuna kadar Adana'nın yönetilmesini Ramazanoğulları soyundan gelen valilere bıraktılar. 17.yy.da devlete baş kaldıran Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa bir ara Adana'yı ele geçirdiysede şehir 1840 yılında geri alındı. 1867'de Halepten ayrılarak Adana eyaletleri meydana getirildi. 1886'da Adana bir demiryolu ile Mersin'e bağlandı. Böylece ticaret yönünde gelişen bu şehir 1.Dünya Savaşı sonunda Fransızlar ele geçirdiler. 9 Temmuz 1920'de Ermeni komitecileri müslüman Türkleri tuzağa düşürerek katlettiler. Tarihte bu olaya Kaç Kaç Olayı denir.

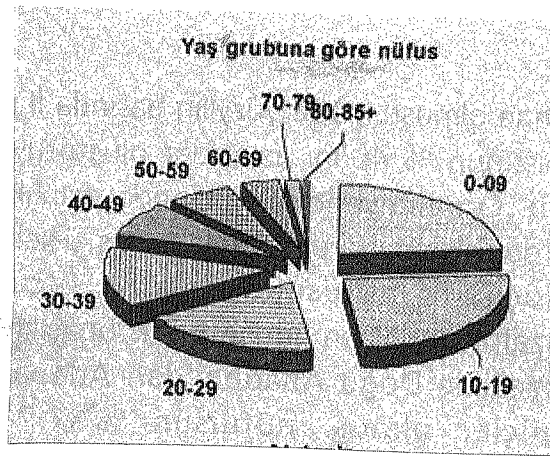
22 Ekim 1922'de yapılan Ankara antlaşmasıyla Fransızlar Adana'yı terketti. 5 Ocak 1922'de Türk birlikleri M.Kemal Atatürk sayesinde şehri geri aldılar.

ATATÜRK'ÜN ADANA'YA ZİYARETLERİ

1-) 5 Ağustos 1920 : Adana'ya bu tarihte gelen Atatürk Sefa Özer'i Vali olarak atamış ve Gaziantep'e geçmiştir.

- 2-) 15 Mart 1923 : Kurtuluş Savaşından sonra Adana'ya yaptığı ikinci ziyaretidir.
- 3-) 13 Ocak 1925 : 5 Ocak 1922 yılında Adana'nın kurtuluşuyla Atatürk Adana hemşehrisi olarak seçilmiş, bu ünvanı almak için Adana valisinin davetiyle gelmiştir.
- 4-) 16 Mayıs 1926 : Esas amacı Dört yolu ziyaret etmektir. Bu arada Valinin konduğu olarak Adana'yı ziyaret etmiştir.
- 5-) 17 Şubat 1931 : 1930 dünya ekonomisinden etkilenen Adanalının sorununu çözmek üzere Adana'ya gelmiştir.
- 6-) 28 Ocak 1933 : Çukurova'nın sulama şebekelerini açmıştır.
- 7-) 24 Mayıs 1938 : Adana'ya son ziyaretidir. Esas mesele Hatay sorunudur. Hatay'ı Anavatan'a bağlamıştır.

Numune Hastanesi

ADANA'NIN NÜFUSU

Adana'nın nüfus sayımı ilk olarak Osmanlı Döneminde II.Selim, III.Murat, II.Mahmut zamanında yapılmıştır. Adana'nın bir sanayi bölgesi olması çevreden göçe sebep olmaktadır. Adana'nın nüfusu bu yüzden her yıl bir artış göstermektedir. 1985'ten 1997'ye kadar geçen zamanda Adana nüfusu 1.682.250 olarak ortaya çıkmış 2000 yılında yapılan sayımda kesinlik kazanmamış olmasına rağmen nüfus 2milyona yaklaşmıştır.

ADANA'DA SAĞLIK

Adana'da 1985 yılında yapımı tamamlanan Adana Devlet Hastahanesi ile sağlık kurumları noktasında ciddi bir adım atmıştır. Adana'da daha önce açılan sağlık kuruluşları ise şunlardır; 1955'te Adana Göğüs Hastalıkları Hastahanesi, 1962'de Hıfzısıhha Enstitüsü, 1965'te Adana Sağlık Meslek Lisesi, 1985'te köylere kadar inen

113 Sağlık Ocağı ve buna bağlı yeni sağlık evleri açılmıştır.

Bugün Adana'da kurulan Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastahanesi bölgenin en kapsamlı ve en zengin hastahanesidir.

Ayrıca Numune Hastahanesi, Sosyal Sigortalar Hastahaneside çok kapsamlı hastahanelerdir. Adana'da ayrıca Özel Hastahanelerde vardır.

ADANA'DA EĞİTİM

İl ve İlçelerde eğitim veren 1210'a yakın ilköğretim okulları vardır. Lise ve dengi okulları, Meslek Liseleri de her semtte mevcut olup eğitim vermektedir. 1973 yılında açılan Çukurova Üniversitesi en büyük eğitim kurumudur. Çukurova Üniversitesine bağlı 10 fakülte, 3 yüksek okul, 7 meslek yüksek okulu, 25 araştırma ve uygulama merkezi ile Çukurova Üniversitesi Türkiye'nin en gelişmiş üniversitelerindendir.

ADANA'DA ULAŞIM

Adana'da ulaşım yurdun hemen her tarafına kolaylıkla sağlandığı için avantajlıdır. Bugün karayolu, demiryolu, havayolu ve deniz yolu ile sağlanan ulaşım da karayolu ulaşımı önemli yer tutar. İl içinde 172 km. uzunluğunda güneyden G. Antep'e, kuzeyden Konya, Ankara ve İç Anadolu'ya uzanan TEM otoyolu geçmektedir. Adana'nın İl Trafik kodu 01'dir.

Şehir içi trafik çok yoğundur. Her semte otobüs, dolmuş vardır. Ayrıca okullara servis yapan otobüslerde bulunur. Belediyeye ait büyük körüklü otobüsler 150 yolcu almaktadır. 2001 yılı sonunda tamamlanacak olan metro şehir ile 100. yılı ve Balcalıyı 5 dk. ile birbirine bağlayacaktır.

ADANA'NIN JEOLÖJİK YAPISI

Birinci zaman kıvrımlarından meydana gelen Toros Dağları genç dağlardır. Aladağlar, daha çok ikinci zaman (mezozoik) genç kıvrımları içine alır. İl in kuzey kısımlarını kaplayan Tahtalı Dağları birinci zamana ait kireç ve kum taşlarından oluşmuştur. Çevredeki dağlardan ovaya doğru uzanan tepe ve düzlüklerin çoğu üçüncü zaman (miyosen) katmanlarıdır. Dağların kalkerli (kireçtaşı) yapısı akarsulara direncini zayıflatmış, dar ve derin vadilerin oluşmasına yol açmıştır. Samanlı, Çakıt, Göksu ve Ceyhan'da görüldüğü gibi akarsular yer yer kayaların içine girip, yer altında yol alırlar. Adana ovasında alüvyonların arasından yer yer yükselmiş eski dönem katmanları da rastlanır. Torosların bulunduğu bölgeler deprem açısından tehlikesiz bölgelerdir. Buna karşılık Kozan'ın kuzeyi, Karataş, Yumurtalık, Kadirli'nin doğusu ve Ceyhan şu anda ikinci dereceden deprem bölgesidir.

ADANA'DA YAŞANAN DEPREMLER

Adana Cumhuriyet dönemindeki depremler bir yana, daha önceleri geçirdiği iki büyük depremle yerle bir olmuş, şehir adeta yeniden kurulmuştur. İlk deprem 526'da, ikincisi 1259'da olmuştur. Misis, Anavarza, Adana, Karataş ve Tarsus baştan başa yıkılmıştır.

1880 yılındaki depremde, Adana halkı günlerce evlerine girememiştir. Yine bir başka deprem 1945 yılında olmuştur.

Adana 27 Haziran 1998 tarihinde merkez üssü Ceyhan olmak üzere civar altı ilde hissedilen büyük bir deprem daha yaşanmıştır. Toplam 145 kişi ölmüş, 1500 kişi yaralanmıştır. İlde iki ay aralıklı sarsıntılar devam etmiştir.

ADANA'DA SEL BASKINLARI

Seyhan ve Ceyhan Adana için büyük bir nimet olmasının yanında büyük bir sel tehlikesi de taşımaktadır. Bilhassa ilkbaharda dağlardan eriyen karlar ve bol yağış bu nehrin taşmasına sebep olmaktadır. En son sel 9 Şubat 1963 yılında yaşanmıştır.

ADANA İLİNİN COĞRAFİ DURUMU

Adana 35-38 kuzey enlemi ile 34-36 doğu boyları arasında Akdeniz bölgesinde yer almaktadır. Doğusunda Kahramanmaraş ve Gaziantep, batısında Niğde ve Mersin, kuzeyinde Kayseri vardır.

Adana iline bağlı 13 ilçe vardır. Seyhan ve Yüreğir merkez ilçelerdir. İklimi Akdeniz iklimidir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Doğal bitki örtüsü zayıftır.

Yeryüzü şekli bakımından dağlık ve ovalıktır. Toros dağları dağlık kısmını, Adana ovası ovalık kısmını teşkil eder.

Başlıca dağları: Binboğa, Aladağ, Tahtalı ve Bolkarlardır. Toros dağları az geçit verir. Bundan dolayı tek geçiş alanı olarak Gülek boğazı kalır. Bölge İç Anadoluyada Gülek Boğazı ile açılır.

Adana ovası Toros dağları ile Akdeniz kıyısında yer alır. Doğusunda yüksek Amanos dağları bulunur. Adana ovası Misis dağları ile iki bölüme ayrılır. Batısında kalan yere Çukurova, doğusunda kalan kısma ise Yukarı ova denilmektedir.

Çukurova Seyhan ve Ceyhan nehri ile Tarsus çayının biriktirdiği milli topraktan oluşur. İlin Akdeniz kıyısına açılan ilçeleri Karataş ve Yumurtalıktır. Yabancı turistlerin ilgi odağı olan bu ilçeler plajlarıyla yazın canlanırlar. Ayrıca Yumurtalık ilçesi, hizmete giren Botaş ve Yumurtalık Petrol Boru Hattıyla önemini bir kat daha arttırmıştır.

Seyhan nehri Adana ili topraklarına girdikten sonra çakıt suyunu alır. Son yıllarda bu nehrin üzerinde ve Adana şehrinin kuzeyinde büyük Seyhan Barajı yapılmıştır. Ceyhan nehrinin denize döküldüğü yer yakınında bazı göller oluşmuştur. Akyayan, Akyatan ve Kakarot gölleri en önemli olanlarıdır.

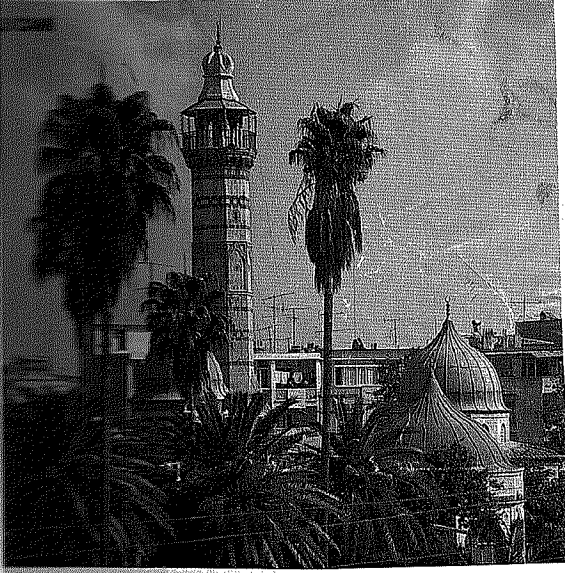
ADANA'DA TARIM

Adana ili ülkemizde tarımın en fazla geliştiği bölgelerden biridir. Bütün ilin % 29'unu ekili dikili alanlar meydana getirir. Seyhan barajı ve sulama kanallarının yapılmasından sonra Adana'da tarım bütünü artmıştır. Adana ovasında başta pamuk ve buğday olmak üzere; soya, fasulye, yer fıstığı, ayçiçeği, arpa, pirinç, mısır ve patates yetiştirilmektedir. Sebze ve meyvelerden; elma, armut, vişne, erik, şeftali, muz, kayısı ve kıvılcık yetiştirilirken turuncgillerden; portakal, mandalina ve limon yörede en çok yetiştirilen tarım ürünleridir.

Endüstri: Adana endüstri yönünden çok gelişmiştir. Genellikle çırçır, dokuma, un fabrikaları ve bitkisel yağ fabrikaları yönünden zengin bir ildir. Fabrikalarda modern makineler bulunmaktadır. Seyhan barajından üretilen elektrik bu fabrikalara gereken enerjiyi sağlamaktadır.

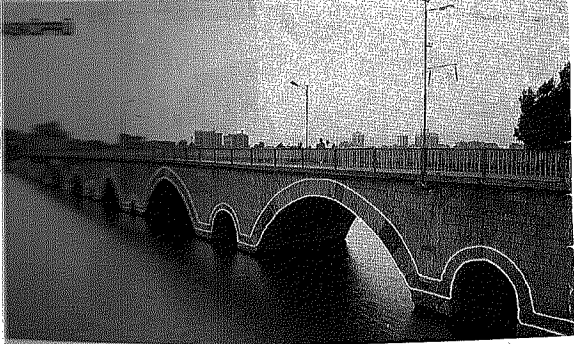
Ulaştırma: Ulaştırma yönünden Adana önemli bir merkezdir. İstanbul'u Halep'e, Batı Anadolu'yu Güneydoğu Anadolu'ya bağlayan demiryolu Adana'dan geçer. Adana İç Anadolu'yu Gaziantep üzerinden Güneydoğu Anadolu'ya ve Malatya üzerinden Doğu Anadolu'ya karayolu ile bağlar. Denizden bağlantısına Mersin, Karataş, Yumurtalık, İskenderun ve Taşucu limanlarından sağlar. Adana Hava Limanı ile de dış hatlar ve iç hatlar seferlerini uçakla sağlar.

ADANA'NIN TARİHİ ESERLERİ

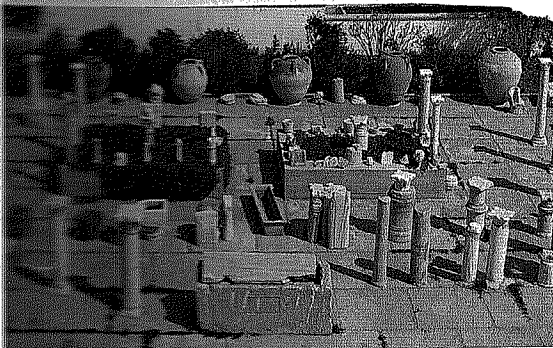
ULU CAMİİ : En eski başyapıtlarından biridir. Ramazanoğulları döneminde Halil Bey tarafından 1507 yılında yaptırılmıştır. Sekizgen gövdeli minaresi, çift renkli taşları ve İznik çinileriyle ünlüdür. Cami minaresinin kapısının üstünde bir taç vardır. Bu taç Kanuni Sultan Süleyma'nın Adana'ya gelip burada namaz kıldığına işarettir. Caminin ön tarafında ise Ramazanoğullarına ait türbe vardır. Türbenin mezarları camii içinde gizli mahfeldedir. Bugün Adana'nın kendi adıyla anılan mahallesinde bulunmaktadır.

TAŞ KÖPRÜ (117-138) : Adana'nın iki yakasını birbirine bağlayan ve yy.lar boyunca Asya ile Avrupa arasında kervanlarla ordulara önemli bir geçit olmuştur.

Roma İmp. Adrianus tarafından yaptırılmıştır. Mimarı Auxentos'tur. Köprü 319 m. uzunluğunda, 13 m. yüksekliğindedir. 21 yuvarlak kemerden 14'ü kalmıştır. Ortadaki büyük kemerde iki aslan kabartması vardır. Köprü Osmanlılar zamanında ücretli geçiş haline getirilmiştir. Şimdi adıyla anılan yerde bulunmaktadır.

ADANA ETNOGRAFYA MÜZESİ : Kuruköprü mevkiindedir. Müzede Türk ve İslam dönemi eserleri sergilenmektedir. Müze Kültür Bakanlığına bağlı halkın ziyaretlerinede açıktır.

ATATÜRK MÜZESİ : Atatürk'ün 15 Mart 1923'te misafir olduğu Tepebağda 19.yy'da yapılmış kagir bir yapıdır. 1981'de müze olarak halkın ziyaretine açılmıştır.

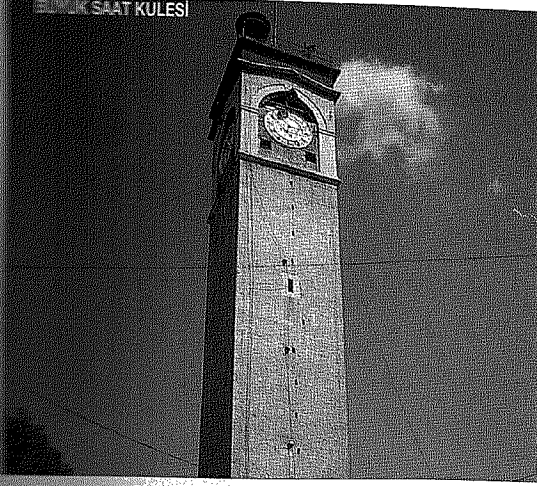
ARKEOLOJİ MÜZESİ : Adana merkezinde E-5 karayolu üzerinde bulunan müze 1924 yılında kurulmuştur

ULU CAMİİ MEDRESESİ : Ramazanoğlu Piri Bey tarafından 1540 yılında yaptırılmıştır.

RAMAZANOĞLU KONAĞI : Türkiye'nin en eski ev örneklerindendir. 1945 yılında Ramazanoğlu Halil Bey tarafından yaptırılmıştır.

RAMAZANOĞLU ÇARŞISI : 15. yy'da kurulan çarşı tarihi ipek yolu üzerinde Adana'nın en canlı ticaret merkezi olmuştur.

BÜYÜKSAAT KULESİ : Ulu camiinin güneyinde Ali Münif caddesi üzerinde

32 m. yüksekliğinde ve kare prizma şeklinde yapılan saatin yapımı Vali Ziya Paşa tarafından başlatılmış, 1982'de Abidin Paşa tarafından tamamlanmıştır. Tamamı kesme taşlardan yapılmıştır. Üzerinde bulunan saat 1925 yılında Almanya'dan getirilerek takılmıştır.

YAĞ CAMİİ : 1501'de Ramazanoğlu Halil Bey tarafından yapılmıştır. Camii tonoz örtülü, beş sahanlı ve kesme taştandır. En gösterişli yeri anıtsal taç kapısıdır. Büyüksaat civarındadır.

HASAN AĞA CAMİİSİ : 1558 yılında Ramazanoğlu Piri Bey tarafından yaptırılmıştır. Alidede mahallesindedir.

BEBEKLİ KİLİSE : Tepebağ'da 1880'li yıllarda St. Paul adına yaptırılmış Katolik Kilisesidir.

ESKİ MAHALLE VE EVLERİ : Bugünkü adlarıyla Alidede, Tepebağ ve Türk Ocakları mahalleleridir. Bu mahallelerin doğusunda Yağ Camii (1501), Hasanağa Camisi (1558) ve Alidede Camiisi (1704), batısında Irmak Hamamı (1600), güneyinde Yeni Hamam (1720), Şeyh Zulfo Camiisi (1784), kuzeyde Ağca Mescit (1409), Kemeraltı Camiisi ve Yeşil Mescit yer almaktadır. Bu evler Akdeniz Bölgesinin özel karakteri ile Türk evi plan tipinde görülen genel karakterlerin sentezidir. Evler saçakları geniş aspheleri çıkmalı cumbalı, pencereler dikdörtgen ve panjurlu kapıları kemerlidir.

ANAVARZA ANTİK KENT : Kuruluş tarihi belli olmayan antik kent M.S.

408 yılında Kilikya'nın başkenti olmuştur. 8. yy.dan itibaren pek çok devlet arasında el değiştiren Anavarza, bir süre Ermeni Patriği'nin merkezi olmuştur. Adana'ya uzaklığı 72 km.'dir. Ayakta kalan kalıntılardan kale sütunlar mozaikli iki havuz, yol ve bekçi evleri ziyaretçilerin ilgisini çeken eserlerdir.

TARİHİ HAMAMLAR

IRMAK HAMAMI : Ramazanoğlu Beyliğinin son dönemlerinde eski Roma Hamamı harabeleri üzerine kurulmuş olan hamam, büyük kubbeli ve tromp bağlantılı yapıdır, üç kubbeli bir hamamdır.

ÇARŞI HAMAMI : Ramazanoğlu Piri Bey tarafından 1529 yılında yaptırılmıştır. Hamam dört kubbeli kesme taşlarla yapılmıştır. Çok sağlam bir yapıya sahiptir. Girişinde yuvarlak bir kemer vardır. Günümüzde hala halka açık kullanılmaktadır.

MESTAN HAMAMI : Hacı Mahmut Ağa tarafından 1682 yılında yaptırılmıştır. Kare planlıdır ve üç bölümdür. Adana'nın diğer hamamları ile aynı planıdadır.

AĞCA MESÇİD : Adananın en eski Türk yapısı olarak bilinen Ağca Mescid Ulu Camii mahallesinde Ulu Camiiye 60 m. uzaklıkta bulunmaktadır. Yüksek kasnaklı bir kubbe ile örtülmüş olan eser dıştan, bir türbeyi andırmaktadır.

SEKİZ KAPILI BEDESTEN : Ramazanoğlu vakfının, Adana ticaretini geliştirmek ve tüccarları korumak için yaptırarak vakfettiği büyük bir çarşıdır. Sekiz Kapılı Bedesten'in bugün Vakıflar Çarşısı diye bilinen, küçük bir kısım çarşı halinde vakıfların gözetiminde kullanılmaktadır. Ancak Bedesten her biri başka yöne açılan sekiz kapısıyla oldukça büyüktür.

KEMERALTI CAMİİ : Abidinpaşa caddesinin Tarsus Kapısı mevkiindedir. Önceleri bu semtte Tarsus Kapısı denilmekte iken sonraları Kemeraltı ismi verilmektedir. Camii vakıf eseridir. Savcızade Hacı Mustafa Ağa'ya aittir. 1548 yılında yaptırılmıştır.

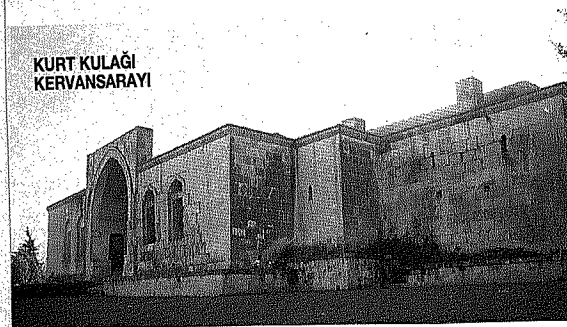
KURTKULAĞI KERVANSARAYI : Eski Adana Halep ticaret yolu üzerindedir. Osmanlı Padişahı III. Ahmet fermanıyla 1693'te Hüseyin Avni Paşa tarafından yaptırılmıştır. Kervansarayda yörenin etnografik eserleri sergilenmektedir.

YILAN KALE : Ortaçağ'da II. yy.da Haçlılar tarafından sığınma amacıyla yapılmış kalelerdendir.

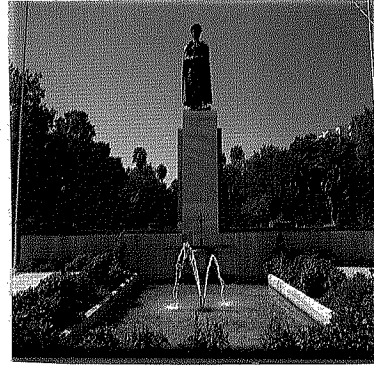
SABANCI MERKEZ CAMİİ : Camiinin yapımına 1982 yılında başlanmıştır. Sabancılar tarafından tamamlanan camiinin açık teras, namaz kılma alanı, yedek tahliye kapısı, manyetik sistemli çeşmeleri, 3200 m. net kubbe çapı, altı minaresi, 62.000 m2. arsası mevcuttur. Bu camii 28.500 kişi namaz kılabilen kapasitededir. Sabancı Merkez Camii Vakfa tarafından yaptırılmıştır.

İNÖNÜ PARKI : Adana şehir merkezinde bulunan park 1997 yılında yapılan yeni düzenlemelerle daha güzel bir görünüm almıştır. Ortada İnönü'nün bir haykeli anıtının yanında güzel bir havuz yer almaktadır.

ATATÜRK PARKI (ATATÜRK ANITI) : Kent merkezinde Atatürk caddesi üzerindedir. 1935 yılında Heykeltıraş Ali Hadi Bara tarafından yapılmıştır. yüksek bir kaide üzerinde askeri forma ile Atatürk'ün heykeli bulunmaktadır. Heykelin yanında iki anıt vardır. Bunlardan biri bayrak hasreti ile yanan bir Türk kızının işgal sonrası Türk ordusunun önüne atılması simgelenmiştir. Diğer anıt ise Kurtuluş savaşı sırasında nişanlısı şehit düşen Emine'nin nişanlısından boşalan cepheye koşarak gösterdiği vatanseverlik simgesidir.

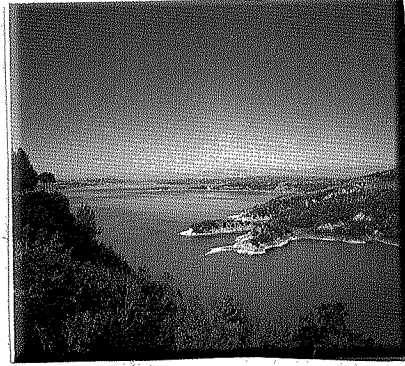

DİLBERLER SEKİSİ : Seyhan Nehri üzerinde Seyhan Barajı su setleri önünde oluşturulan mesire yeridir. Adana'nın doğal güzelliklerinin alabildiğine görüldüğü Dilberler Sekisi Adana Belediye Başkanı Aytaç Durak tarafından yaptırılmıştır. Yeni Adana bölgesinde yer almaktadır.

MENDERES BULVARI : Adana'nın doğal güzelliklerinin en açık seçik görüldüğü alanlardır. Baraj Gölü manzarası ve çam kokularıyla Adana halkını buraya çeker. Gölde balık tutmak, motorla gezinti yapmak serbesttir. Akşamları gölde sazlı sözlü gezinti yaptıran tekneler vardır.

SEVGİ ADASI : Belediye Başkanı tarafından ada ağaçlandırılıp parklandırılmıştır. Özellikle yaz aylarında dinlenme yeridir.

ADANA'NIN SAHİLLERİ

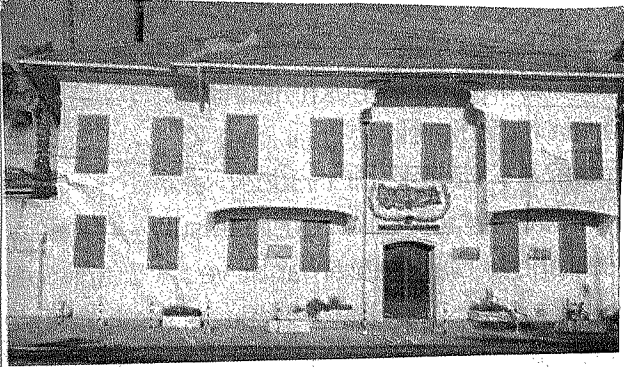
YUMURTALIK : İlimizin Akdeniz kıyısındaki Yumurtalık turist çeken sahillerimizdendir. Balıkçılık çok ileri safhadadır. Denizi çok temiz ve kıyıları kumdur. Dubleks evleri ile ilgi çeker. Ayas ve Atlas Kalesi, Süleymaniye Kütlesi ve Marko Polo İskelesi görülmeye değer yerlerdir. 17 köyün 9'u geçimini balıkçılıkla sağlar.

KARATAŞ : İlimizin Akdeniz kıyısındaki Karataş ve Yumurtalık İlçeleri balıkçı barınaklarıyla deniz ve yat turizmi açısından sınırsız imkanlara sahiptir. Karataş Antik Kilikya döneminden kalma Athema Tapınaklarıyla ünlüdür.

ADANA'NIN İLÇELERİ

Aladağ, Ceyhan, Feke, İmamoğlu, Karaisalı, Karataş, Kozan, Pozantı, Simeyli, Tufanbeyli, Yumurtalık.

ATATÜRK'ÜN ADANA'DA KALDIĞI EV

Atatürk'ün Adana'ya geldiğinde konuk edildiği ev. (Bugün Atatürk Müzesidir)

Bu ev 19. yy'da yapılmış kagir bir evdir. Tepebağ mahallesinde yer almaktadır. Atatürk 15 Mart 1923 yılında Adana'yı ziyaretinde bu evde kalmıştır. 1981 yılında Adana Valisi tarafından restore edilen ev boyatılmış Atatürk'e ait eşyalar yerli yerine yerleştirilmiştir. Bugün halka açık bir müzedir.

KIZ LİSESİ : Adana'nın tarihi eserlerinden biri olarak sayılmaktadır. 1930 yılında kesme taşlarla yapılmış sadece kızların eğitim gördüğü yatılı bir okuldur. Bu okul 1998 yılı depreminde büyük bir hasar almıştır. Şu anda içinde eğitim yapılmamaktadır.

ŞAR KIRIK KİLİSE : Adana'ya 20 km. uzaklıktadır. Hititlerin dini merkezi olan bu bölgeye daha sonra Türkler Şar adını vermişlerdir. Romalıların kalma açık hava tapınağı, Bizans kilise kalıntısı, Ana tanrıça tapınağının kapısı olan Alakapı ayakta kalan antik şehirdir. Adana'nın önemli turizm merkezidir.

AKYATAN GÖLLER : Akyatan ve Ağyatan göllerindeki kuş cennetleri değişik kuş türleriyle görülmeye değerdir. Akayatan gölü Lagöl mevkiinde bulunmaktadır.

MEZARLIKLAR

ASRİ MEZARLIK : Adana'nın en eski mezarlığıdır. Osmanlı ve Roma dönemine ait mezarlıklar buranın bir bölümünde yer almaktadır. Mezar taşları üzerindeki yazılar ve resimler o devri anlatmaktadır. Ayrıca burada Ermenilere ait bir mezarlık bulunmaktadır. Buradada Fransızların Adana'yı işgali sırasında ölen Ermenilerin mezarı yer almaktadır.

Adana'da ayrıca Buruk ve Kabasakal olmak üzere iki ayrı mezarlık daha bulunmaktadır. Akkapı mevkiinde de bir mezarlık bulunur. Burası Araplara ait mezarlıktır.

MELEK GİRMEZ : Adana'nın Obalar caddesinde bulunan en eski çarşıdır. Rivayete göre burada Ermenilerin bulunduğu zamanda buraya meleklerin girmediğine inanılırdı. Onun için bu adı almıştır.

KÜÇÜK SAAT : Adana'nın merkezinde bulunur. Trafiğin çok yoğun olduğu bir yerdir. Adana'nın kurtuluşundan 5 Ocak'tan sonra yapılmıştır. Kendi adıyla anılan yerdedir.

ÇUKOBİRLİK:

Çukobirlik 2834 sayılı yasaya dayanılarak 275 kütlü üretici ortağın oluşturduğu Adana, Ceyhan ve Tarsus kooperatiflerinin birleşmesiyle 15 Ekim 1940 tarihinde kurulmuştur.

Merkezi Mersinde bulunan "Yerfiskobirlik" 01 Temmuz 1989 tarihinde Çukobirlik ile birleşmiştir.

Çukobirlik ; pamuk, kütlü, yer fıstığı ve soya fasulyesi aldığı için "Çukurova Pamuk Yer Fıstığı ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği" adını almıştır.

Amacı ; Ortak Kooperatiflerin ürünlerini daha iyi koşullarla ve en son noktaya en iyi şekilde değerlendirerek en fazla katma değeri sağlamaya çalışmak, ortakların müşterek çıkarlarını korumak ve çalışmalarını koordine etmektir.

Çukobirlik ürün ekiminden satımına kadar her aşamada ortaklarına ve üreticilerine kuruluş amacına uygun hizmet vermektedir.

A.B.D. , Kanada, Hollanda, Almanya, Fransa, İtalya, İsviçre, İngiltere, Avusturya, İsveç, Belçika ve Brezilya başta olmak üzere konfeksiyon ürünleri ve işlenmiş pamuğuda kapsayan ihracat yapılmaktadır. Çukobirlik 1993 yılında 12 milyon dolarlık toplam ihracatla kendi alanında rekor kırmıştır. 1996 yılında ihracatı 24 milyon dolardır.

Yüzme, su topu, hentbol, basketbol, güreş ve halter branşlarında faaliyet gösteren ve toplam 422 lisanslı sporcusu bulunan spor kulübünede sahip olan Çukobirlik 10 entegre tesisi ile 563.225 m2.'lik bir alana kurulmuştur.

İPLİK FABRİKASI :

1997 yılında işletmeye açılmış 57.300 m2. kapalı alana sahiptir. 600 ton ürün depolanan fabrikada %100 pamuk ipliği üretilmektedir.

ÇIRÇIR İŞLETMELERİ :

Çukobirlik üreticiden aldığı pamuğu piyasa şartlarına uygun olarak iç ve dış piyasaya intikal ettirebilmek için pamuğun çiğidinden ayrılmasını gerektirmek üzere Adana, Ceyhan, Mihmandar, Misis, Tarsus ve Yenice'de olmak üzere 14 çırçır tesisine sahiptir. 8 saatte toplam 735.5 ton kütlü pamuğu işleyebilmektedir. Yıllık işletme kapasitesi ise 300.000 tondur.

DOKUMA FABRİKASI :

Ortaklarından aldığı pamuğu ilk kademede kendi tesislerinde balyalı pamuk haline getiren Çukobirlik iki kademede bu pamuğu yine kendi fabrikasında iplik haline getiriyor ve nihayet dokuma ipliği ham beze dönüştürür.

Fabrikanın yıllık kapasitesi 54 milyon metre dolayındadır. 39.000 m2. tam kapalı alana sahiptir.

BOYA DESEN - APRL- FABRİKASI :

1987 yılında işletmeye açılan 36.000 m2 kapalı alana sahip düz boyama ve desen yapabilen fabrika, dokuma fabrikasında üretilen ham bezi mamül mal haline getiriyor.

Bu fabrikada 90-250 cm. arasında dokunacak bezlerin tamamına boya baskı işlemi yapılabiliyor.

İŞTİRAKLAR :

Çukurova Elektrik A.Ş.	:	1.564
Gübre Fabrikaları	:	0.11
Çukoyem Mersin Yem Fab.	:	96.00
Ceyhan San A.Ş.	:	84.33
Polaş A.Ş.	:	17.75
Başak Sigorta	:	16.67
Mesbaş A.Ş.	:	0.027

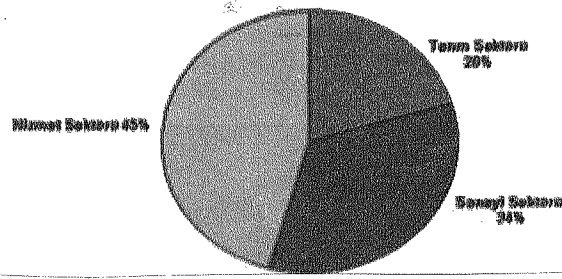
YAĞ FABRİKASI :

Modern ekstraksiyon sistemi ile çiçek, soya ve ayçiçeği işleyebilmektedir. Günde 240 üretim (yıllık 120.000 ton) ve 18.000 ton depolama kapasitesine sahiptir.

SANAYİ VE TİCARET :

Adana tarihinin her döneminde ticaret merkezi olmuş, bu nedenle ilde sanayi sektörünün gelişmesi hızlı olmuştur.

Adana'da ilk sanayi kuruluşu 1864'te açılan Çırçır ve Pres Fabrikası ile başlar. 1916'da ikinci iplik fabrikası hizmete girmiştir.

Adana'da sanayinin ikinci büyük hizmeti 1950 yılında başlamıştır. O yıldan

Adana'da :

- 1 İplik Fabrikası
- 9 Bitkisel Yağ
- 5 Un Fabrikası
- 49 Çırçır Fabrikası
- 7 İplik ve Dokuma
- 11 Çimento Fabrikası
- 2 Tuğla ve Kiremit
- 1 Asbestli Levha Fabrikası
- 4 Sabun İmalathanesi açılmıştır.

Adana'da hızla ilerleyen sanayi sektörü bölgeyi bir anda güneyin en gözde ili haline getirmiştir. Adana yoğun göç almaya başlamıştır.

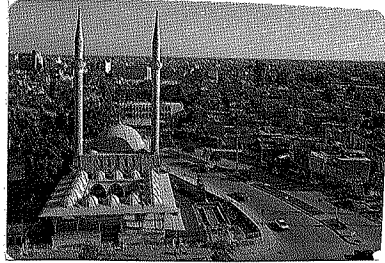
Organize sanayi bölgesinin birinci bölümü 1990 yılında açılmış ve halen yeni bölümleriyle hizmet sahası genişlemektedir.

ADANA HACI SABANCI ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ :

Ceyhan yolu üzerinde il merkezine 25 km. uzaklıkta Misis'in kuzeyinde demiryolu ile karayolunun kesiştiği noktadan kuzeye doğru bir alan üzerinde kurulmuştur.

Bölgede :

Satışa sunulan sanayi parseli sayısı	390
Satış yapılan sanayi parseli sayısı	332
Hizmete açılan sanayi parseli sayısı	87
Satış hazır sanayi parseli sayısı	58
İnşaatı devam eden sanayi parseli sayısı	63
Proje safhasında sanayi parseli sayısı	182

Organize sanayi bölgesi yanında küçük sanayi ve 250.000 kişilik toplu konut projesi uygulaması mevcuttur. Bu proje ile planlı ve toplu konut yerleşimi sağlanacaktır.

SANAYİ BÖLGESİNİN SAĞLADIĞI FAYDALAR :

- 1-) Mevcut Mersin Serbest Bölgesi ile yapımı tamamlanacak Yumurtalık Serbest Bölgesinin açılmasından sonra dış dünya ile ticari ilişkilerde aktivite önemli ölçüde artacaktır.
- 2-) Alman önlemleriyle çevre kirliliği önlenmiştir.
- 3-) İlde görülen işsizlik sorununun çözülmesinde Sanayi Bölgesi önemli katkı yapacaktır.

4-) İlde kişi başına düşen gelir artacaktır.

GİRİŞİMCİYE SAĞLAYACAĞI FAYDALAR :

1-) Ucuz alt yapı hizmetleri yanında ucuz yerleşme alanlarına tesis kurma

sağlanmaktadır.

2-) İşletmelerin birbirleriyle daha yakından iletişim kurmaları sağlanacaktır.

3-) Sanayi bölgesi gerek karayolu gerek demiryolu gerekse denizyolu ile taşıma açısından oldukça uygundur.

Adana Türkiye'nin ekonomik ve sosyal potansiyeli ile önemli bir yere sahip merkezlerinden biri olarak Ortadoğuya açılan önemli bir ticaret kapısı niteliği taşımaktadır.

Halen 4000 kişiye iş imkanı sağlayan bölgenin hemen yanında güneykent projesi adı altında planlı bir kentleşmenin adımları atılmıştır. 225.000 kişilik modern bir şehir planlanmasının yapıldığı bölgede 502 iş yerine imkan verecek her boyutta işyeri alanı imkanı sunulmuştur. Organize Sanayi bölgesinin 1998 yılında inşaatı başlatılan Hacı Ömer Sabancı'nın adı verilmiştir.

ADANA VE BASIN :

Basın bir ülkenin, bir bölgenin en önemli haber ve iletişim aracıdır. Adana basın tarihi Kurtuluş Savaşı yıllarında Yeni Adana Gazetesi ile başlar. Yeni Adana Gazetesi Ahmet Remzi Yüreğir tarafından çok zor şartlarda çıkartılan zaman zaman matbaanın taşıdığı vagonlarında baskı yaptığı bir gazetedir. Bugün ise il merkezinde 60'a yakın yerel gazete bulunurken 17 ulusal gazete ve TV.'nin bölge temsilcilikleri bulunmaktadır.

YEREL GAZETELER : Yeni Adana, Ekspres, Bölge, Zirve, Güney Haber, Dönüş gazeteleri günlük yayın yaparken Güney Medya, Güney Anadolu, Sanayide Adana haftalık yayın yapmaktadır.

İL BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ BULUNAN ULUSAL GAZETELER : Sabah, Milliyet, Hürriyet, Milli Gazete, Akit, Yeni Şafak, Yeni Asya, Türkiye, Cumhuriyet, Halkın Sesi, Akşam vs.

TELEVİZYONLAR : TGRT, Kanal 6, Kanal 7, Show TV, Kanal D, ATV, Sanayide haber temsilcilikleri bulunmaktadır.

YEREL TELEVİZYONLAR : İl merkezinde yayın yapan dört TV kuruluşu vardır. Bunlar Kanal A, Metro TV, KTV ve Tempo TV'dir. Kozan ilçesinde bir yerel televizyon vardır.

YEREL RADYOLAR : Adana'nın 28 yerel radyosu bulunmaktadır. Bunların başlıcaları şunlardır : Radyo Çukurova, Radyo Güney, Radyo Seyhan, Candost, Radyo Ses, Radyo Barış, Mavi Radyo, Radyo First ve Radyo Erkan'dır.

ADANA'NIN TANINMIŞ YAZAR, GAZETECİ, ŞAİR VE ÜNLÜLERİ :

A. Remzi Yüreğir Adana'nın en eski gazetecilerindendir. Diğer ünlülerin

~~İsimleri~~ şunlardır : Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Erol Erk, Cavit Oral, Çetin Remzi
~~İsimleri~~, Taha Toros, Celal Arabacıoğlu, Nevzat Güven, Özcan Aladağ, Fatih Bayhan,
~~İsimleri~~ Uluğtürkan, Fevzi Yıldırım, Atilla Arat vs.

ADANA'DA BULUNAN KAMU İKTİSADİ TEŞEKKÜLLERİ :

1-) Sümer Holding A.Ş. Adana Pamuk Satın Alma ve Çırçır Fabrikası

~~İsimleri~~

2-) Aksantaş Akdeniz San. ve Tic. İşlt. A.Ş.

3-) T.Z.D.K. Bölge Müdürlüğü

4-) Et ve Balık Ürünleri A.Ş.

5-) TEDAŞ Adana Elektrik Dağıtım Merkezi

6-) Tekel Sigara San.

7-) Türk Telekom Baş Müdürlüğü

8-) Pasta İşletmesi Baş Müdürlüğü

9-) T.C.D.D.Y 6.Bölge Baş Müdürlüğü

ÖZEL SEKTÖR :

Adana'da özel sektör sanayinin gıda, un, yağ, tekstil, iplik, dokuma,
~~İsimleri~~ dallarında yaygınlaştığı görülmektedir. İplik üreticilerinin % 30'u ise
~~İsimleri~~ ithalatı yapmaktadır.

TÜRKİYE'NİN 500 SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN

ADANA FİRMALARI :

1995 yılında Özel Sektör Türkiye rekortmeni olan

SASA SUNİ ELYAF SAN.

ÇUKUROVA ELEKTRİK A.Ş.

MARSA SABANCI GIDA SAN.

ADANA ÇİMENTO SAN.

BOSSA TİCARET SAN.

SASA TİCARET SAN.

GÜNEY SANAYİ TİC. SAN.

GÜNEY BİRACILIK

PAKSOY TİC. SAN.

ÖZBUCAKLAR SAN.

PİLSA PLASTİK A.Ş.

ADANA MUTFAĞI :

Adana mutfağı oldukça zengindir. Şüphesiz bunda yörede zamanla kurulmuş olan bir çok değişik medeniyetin bıraktığı izler etkilidir. Adana'da genellikle un ve bulgurdan yapılan yemekler tercih edilir. En meşhur et yemeği Adana kebabıdır. Ayrıca paça, şırdan 1800'li yıllarda bile Seyhan Nehri ayağında bulunan paça balıklarında yapılmıştır.

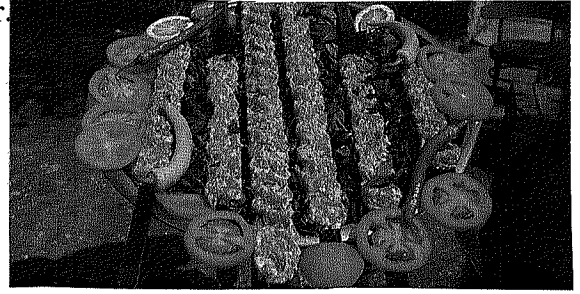
Unlu mamüllerde önem veren Adanalılar yöreye has simit, poğaç, ıspanaklı börek, skma, puf böreği vazgeçemedikleri unlu yiyeceklerdir. Tatlı çeşitleri bakımından zengin olan Adana'da en çok şu tatlılar yenilir : nemse tatlısı, karakuş, tel helva, irmik, revani ve sarı burma en meşhur olanlarıdır. yörenin en meşhur içeceği şırdandır.

YEMEK ÇEŞİTLERİ :

Adana kebab, paça, humus, içli köfte, lahmacun, çiğ köfte, güveç tava, kışık çorbası, tatar, musakka, mantı, sac kebabı, tavuk çorbası, börek, bazlama, kuru fasulye, dolma ve sarma en çok rağbet gören yemeklerdir.

ADANA KEBAP :

Kıyma ile yapılır. Kalın şiş üstüne dizilerek kömür ateşinde pişirilir. yanında kendine has soğan salatası yapılır.

KISIR : Bulgurdan yapılır. Hanımlar genellikle günlerinde kısır ikram ederler. Bulgur ıslanır, içine bol yeşillik ve baharat konulur, yoğurulur. Ekşi ilave edilerek yanında marul ile ikram edilir.

SALGAM : Siyah havuç temizlenir, dört parçaya ayrılır. Büyük küpler içinde mayalandırılarak 15 gün bekletilir. Sonra afiyetle içilir.

BİCİ BİCİ : Bir ölçü nişasta, altı ölçü su ile birlikte pişirilir, dondurulur. Üzerine pudra şekeri buz ve gülsuyu dökülüp yenilir.

SIYASET DALINDAKİ ÜNLÜLER :

Arif Ayıcı, Cenan Bıçakçı, Kasım Gülek, Tahir Güner, İbrahim Tekin, Halit Doğan, İbrahim Topaloğlu, İmren Aykut, Aytaç Durak, Ömer Topçu, Süleyman Çelebi, Kemal Aslan, Arif Sezer, Yılmaz Hocaoglu, Gün Sezak, Yakup Budak ve Sait Cengil siyaset dalındaki ünlülerdir.

ADANA'NIN KÜLTÜR MİRASI :

Kültür bir toplumun sahip olduğu manevi mirastır. Bu miras dil, tarih, edebiyat, folklor, savaş, barış ve daha birçok etmenler oluşturur.

Bugün giderek metropol bir şehre dönen Adana şehri merkezinde bu yerleşik kültürü tüm boyutlarıyla görmek zorken, Çukurova Türkmen köylerinde hala bu gelenek ve görenek yaşamaktadır.

Adana şehir merkezinde modern giyim hakimdir. Sosyete çevresi iyi bir moda takipçisidir. Adana'nın çevre köylerinde giyim ve kuşam şöyledir : erkek ve kadınlar genelde şalvar giyer. Ayrıca erkeklerin giyiminde başlık, börk, fes, terlik, gömlek, renk, aba, çorap, kuşak ve yemeni kullanılır. Kadınlar ; güdük denilen pamuklu hırka giyerek başlarına yazma bağlarlar. Yaşlı kadınlar kadifeden yıllık adımı verdikleri giysiyi giyer.

FOLKLÖRÜ :

Adana Anadolumuzun tüm merkezleri gibi zengin bir folklöre sahiptir. İklim şartlarına uygun giyim, göğünler, cirit, güreş, sinsi, at yarışları ve yine halk oyunları arasında Adana üç ayağı, mergi, kaba, şirvani, serçe, Adana ağırlaması, şenola ve Hırancağı bazılarındandır. Ritmi ise dağ kısımlarında hızlı ovada ise yavaştır.

OYUNLARI :

Adana'da folklörük zenginliğin en önemli parçasını oluşturan oyunlar genellikle ritmik kitleme özelliklerine uygunluk arzeder. Genel olarak bu oyunlar iki türde yapılır.

1-) MEYDAN OYUNLARI : Davul zurna eşliğinde el ele tutularak oynanır. Adana üç ayağı, yağlık kenarı, kırkhan, şirvan, lorke ve emine gibi.

2-) OTURAK OYUNLARI : Genel olarak misafirler arasında oynanan bu oyunlar cırık çıkarma, traş etme, hasta muayenesi, çiçek ve fincan oyunlarıdır. Ceyhan ve Hamurtaş yöresinde koltuk altı oyunları oynanır.

TÜRKÜLERİ :

Adana'yı türkülerdede zengin kılan özellik Karacaoğlan ve Dadaloğludur. Özellikle Aman Adanalım türküsü çok meşhurdur. Diğer bazı türküler şunlardır : Adana Köprü Başı, Adana'nın Yolları Taştan, Şenola Düğün, Menekşe Buldum Derede ve Adanalım.

ADANA AŞIK GELENEĞİ :

Adana aşıklık geleneğinin canlı olarak sürdüğü bir kaç ilden biridir. Adana Aşık Geleneği : güzelleme, semai, koçaklama, taşlama, destan ve dini tasavvuf türleridir. Yörede Karacaoğlan'ın türküleri çok söylenmektedir. Genellikle yarım kafiye kullanılır. Doğaçlama şiirde kafiye endişesi ikinci plandadır. Bazen redifler kafiye yerine kullanılır. Atışma dışında kapalı uyak kullanılmaz. Adana ağız özellikleri şiire yansımaları için hece düşmesi normal karşılanır.

ADANA AŞIK FASILLARININ DÜZENİ :

1-) Merhabalaşma (Hoşgeldiniz)

2-) Hatırlama (Canlandırma)

3-) Tekellim

a-) Ayak açma

b-) Öğütleme

- c-) Koçaklama
- d-) Bağlama Muamma
- e-) Sicilleme
- f-) Yalanlama
- g-) Koltuklama
- h-) Bozlak Okuma
- i-) Tüketmece
- j-) Gönül Alma
- k-) Elveda

BOZLAK :

Ehey!

Ela gözlerini sevdiğim dilber

Şu gelip geçtiğin yollar öğünsün

Kadir Mevlam seni övmüş yaratmış

Nasibi olduğun kullar öğünsün

Karacaoğlan

AMAN ADANALI TÜRKÜSÜ'NÜN HİKAYESİ :

XX.yy. başlarında yaşanmış bir aşk türküsüdür. Adanalı Yigenzade Sadi Bey Ruhiye Hanıma aşık olur. Bu aşkı kimseye açamaz. Bunun üzerine Aman Adanalı türküsünü yazar. Türkü dilden dile dolaşırken bu aşkı dilden dile anlatır. Saraya kadar uzanan aşktan Ruhiye Hanımın babası tershane nazırı Mustafa Paşa'nın haberi olur. Paşa bu türkünün çalınmasını yasaklar, kızını da denetime alır. Sonunda bu iki aşık ne eder ne yapar evlenirler. Bu ara Sadi Bey Askeri Kuleli öğretmen olmuştur. Dügünlerinde Sadi Bey mızıkla ile Aman Adanalı türküsünü çalar.

ADANA ŞİVESİ :

Adanalı'nın çevreyi, eşyayı, hayatı tanıma, anlama ve tanımlamada kullandığı Adana has tanımlamaları, deyişleri ve özdeyişleri vardır. Ancak bu şive ilçe ve köylerde yaşatılmakta olup şehir merkezinde rastlamak pek zordur. Şehir merkezinde Adana has ilçe ve köylerdeki gibi değildir. Konuşma tarzı düzgün ve üslup akıcıdır.

İLÇE VE KÖYLERDE YÖREYE HAS ÖZDEYİŞLER :

- Gadasını almak (sevgi ifadesidir)
- Gel bre (gel canım)
- Şom ağızlı (kötü ağızlı)
- Geliyom (geliyorum)
- Gidiyom (gidiyorum)
- Ne keleş kele (ne güzel)
- Hanım hanımcık
- Heye (evet)
- İflah olmamak (uslanmamak)

YÖREYE AİT BİTKİ İSİMLERİ :

Çiriş, Sütleğen, Ardız, Ardiç, Sarı Çiçek, Anşa Hanım, Aslanağzı, Yılan Çiçeği, Hanımeli, Elleme Küserim, Japon Gültü, Kadife Çiçeği, Süs Narı vs.

AŞIK HACI KARAKILÇIK'TAN ADANA :

Çağlar ötesinden haber getiren
Maziye karışmış yaşın Adana
Senede üç defa mahsul getiren
Kimyadır taşın toprağın Adana

ADANA'DA SPOR :

Adana'da sportif faaliyetler çok eskiden beri süre gelmektedir. Bunların arasında güreş, cirit, avcılık, tenis, basketbol, voleybol ve futbol gelmektedir.

Adana Demirspor, Adanaspor takımı futbolda, Botaş basketbolda önde gelmektedir.

İLDEKİ KÜTÜPHANELER :

Adana'nın il merkezinde zengin bir kütüphanesi vardır. Bunların başında il kütüphanesi gelir. Bu kütüphane 1923 yılında bölgede uzun bir dönem kütüphanecilik kurmuş, yörenin kültürel ve ekonomik açıdan zengin olmasına büyük katkı sağlamış olan Ramazanoğullarına ait kitapların birleşmesiyle oluşmuştur. Ocak 1976'da Sabancılar tarafından açılan Kültür Sitesi 1998 tarihinde onarım geçirmiştir. Site içinde sadece kütüphane yoktur. Tiyatro Salonu, Sergi Salonu ve Galeri Salonu vardır.

İl merkezinde bulunan bu zengin kütüphanenin yanında 4 adet çocuk kütüphanesi bulunmaktadır. Ayrıca tüm ilçelerde birer adet kütüphane mevcuttur. İl kütüphanesine bağlı birde gezici kütüphane oluşturularak kitapseverlere gezici hizmet verilmektedir.

İLDE BULUNAN ÇOCUK KÜTÜPHANELERİ :

- 1-) Çağdaş Çocuk Kütüphanesi : Celalettin Sayhan İlkokulu bahçesinde hizmet veren kütüphane, genç araştırmacılara zengin kaynaklar sunmaktadır.
- 2-) 100. yıl Çocuk Kütüphanesi : Yavuzlar mahallesinde Yavuzlar İlkokulunun hemen yanında hizmet veren kütüphane Sabancılar tarafından kurulmuştur.
- 3-) Hacı Mehmet Sabancı Çocuk Kütüphanesi : İncirlik Kasabasında bulunan kütüphane 1981 yılında yapılmıştır.
- 4-) Necati Bey Çocuk Kütüphanesi : Şakir Paşa Necati Bey İlköğretimokulu bahçesinde açılan kütüphanede 34.000 adet, Merkez Kütüphanesinde 24.000 adet kitap vardır.

KÜLTÜREL ETKİNLİKLER :

Adana'da özellikle şehir merkezinde kültürel etkinlikler sık aralıklarla

bulunmaktadır. Tiyatro, sinema, konferans, panel, sergi vb. kültürel etkinlikler dinleyici ve izleyici kitlesi bulunmaktadır.

SİNEMA :

Adana il merkezinde ve birçok ilçe merkezlerinde sinema salonları bulunmaktadır. 1973 yılında televizyonların olmadığı zamanda sinemalar revaçtaydı. O yıllarda 11 kışlık, 70 yazlık sinema vardır. 1978 yılında bu sayı 9 düşerken kışlık sinemalar 36'ya çıkmıştır.

Bugün sadece Metro, Arı, Galeria, Metropol ve Cinemax sinemaları vardır. Bu sinemaların 4'ten fazla salonu vardır.

TIYATRO :

Adana'da tiyatro Ziya Paşa döneminde hayli yaygınlaşmıştır. Çünkü Ziya Paşa döneminde devlet memurlarına tiyatroya gitmek zorunluluğu getirmiştir. O tarihlerden sonra tiyatro gelişmiş ve çeşitli tiyatro toplulukları oluşmuştur.

Adana'da halen beş tiyatro salonu vardır. Bunlar :

- Adana Devlet Tiyatrosu
- Büyük Şehir Belediye Tiyatrosu
- Seyhan Belediye Tiyatrosu
- Çukurova Üniversitesi Büyük Anfisi
- Gösteri Sanatları Merkezi Salonu

ALTIN KOZA FESTİVALİ :

İlk kez 15 - 22 Mayıs 1969 yılında gerçekleşen Altın Koza Film ve Sanat Festivali Adana'da düzenlenen en yaygın kültürel organizasyondur. Adana Belediyesiince düzenlenen organizasyon 1969 yılından 1973 yılına kadar 4 kez yapılmıştır. 1998 yılında Adana'da yaşanan depremten dolayı 12.'si yapılamamıştır.

SENFONİ ORKESTRASI :

Adana'da seçkin bir izleyici kitlesine sahip olan Çukurova Senfoni Orkestrası, Adana Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonunda sezon içinde konser vermektedir.

ADANA'DA BULUNAN MÜZELER :

Adana'nın müzelerinden bir kısmını yukarıda anlatmıştık. Kültürel zenginlikler açısından Adana'nın şu müzeleri vardır.

Adana il merkezinde 3, Misis'te 1 adet toplam 4 adet müze bulunmaktadır. İl merkezinde bulunan müzelerden birisi Atatürk müzesidir.

ATATÜRK MÜZESİ :

Atatürk'ün Adana'ya yaptığı ziyareti olan 15 Mart 1923'te kaldığı Suphi Paşa konağıdır. Müze 1976 yılında hizmete açılmıştır.

BÖLGE MÜZESİ :

1924 yılında Halil Kamil Bey tarafından Taş Köprü yakınındaki şimdiki ~~adıyla~~ olan Cafer Paşa Caminin yanındaki Cafer Paşa Medresesinde açılmıştır. Çok ~~sayıda~~ Kuruköprüye taşınan müze 1972 yılında bugünkü Adana Merkez - SA yanına ~~taşınmıştır~~.

Müzede 17.000'e yakın eser bulunmaktadır. Bu eserler arasında kurulan 10 ~~etnik~~ medeniyete ait eserler bulunmaktadır. Heykel, küp, yapıt, yazıt, tablet, çanak, ~~ve~~ silah bu eserler arasında yer alır.

ETNOĞRAFYA MÜZESİ :

Bölge Müzesindeki Yörük, Türkmen aşiretlerine ait çadır ve folklorik ~~obje~~ melerin 1972 yılında buradan ayrılarak Eski Bölge Müzesi yerinde açılmıştır. ~~Çeşitli~~ giysiler, kitabeler ve mezar taşları bulunmaktadır.

MİSİS MOZAIK MÜZESİ :

Müze 1959 yılında Misis Höyüğünden batı yönündeki sırta açılmıştır. Bölge ~~Müzesine~~ bağlı bir kurumdur. Müzede 4. yy.'a ait bazilika tipinde bir tapınağın zemin ~~mozaikleri~~ vardır.

Ayrıca çeşitli figür ve resimler bulunmaktadır. Müze halkın ziyaretine açıktır.

Misis Mozaik müzesinden bir figür

TURİZM VE GEZİ REHBERİ :

İnsanların yeni yerler görme arzusu seyahatleri, seyahatlerde turizmi gündeme ~~getirmiştir~~. Tarihin en eski devirlerinden beri insanların yerleşim alanı olan Adana'da ~~her zaman~~ canlanmaktadır. Bunda yörede bulunan tarihi ve turistik eserler başlıca ~~sebablerdir~~.

Tarihi camiler, hanlar, hamamlar, bedestenler, ören yerleri, kaleleri, bol Akdeniz sahilleri turizmin başlıca amilleridir.

1-) YAYLA TURİZMİ :

Adana ilinde yaylalar yerel halkın iklim özellikleri nedeni ile geleneksel olarak yazın ve sıcak yaz ayları boyunca konakladığı bölgelerdir. Genellikle 600 m. yükseklikten sonra başlayan yaylalar gerek serinliği, gerekse temiz havası ve doğal güzellikleri nedeniyle yoğun bir taleple karşılaşmaktadır.

Yaylalar genellikle yeşil çam ormanları arasında yer almaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır :

- Adana - Pozantı - Tekir Beldesi
- Adana - Kozan - Horzum Yaylası
- Adana - Bürücek Yaylası
- Adana - Karaisalı - Kızıldağ Yaylası
- Adana - Aladağ - Meydan Yaylası
- Adana - Saimbeyli - Çatak Yaylası
- Adana - Saimbeyli - Tufanbeyli - Obruk Yaylası
- Adana - Kozan - Göller Yaylası
- Adana - Pozantı - Belemelik Yaylası
- Adana - Pozantı - Asar Yaylası

2-) EKO TURİZMİ :

Çukurova'nın iki önemli akarsuyu olan Seyhan ve Ceyhan Irmaklarını çevreleyen düzlükte yarattığı deniz kulakları ve sulak sazlık alanlar eko turizm açısından önemli olanak sağlamaktadır.

Tuzla ve Akyatan Gölü ile Ceyhan Nehrinin yarattığı Akyayan Gölü ve Çukurova Dalyanı bunlara bağlı diğer lagünlerdir.

Kum Gölleri, deniz kulakları, deniz dalyanları ve sazlık alanlar önemli bir ekolojik zenginlik kaynağıdır.

3-) RAFTING TURİZMİ :

İlin geçiş bölgesinde derin ırmak yataklarında yüksek debeli ve coşkulu suların bulunduğu Rafting'e imkan tanınmaktadır. Pozantı ve Karaisalı yakınlarında Göksu ırmağı rafting turizm için ideal ortamlar oluşturmaktadır.

4-) AV TURİZMİ :

Av yüksek olan ilde geyik, karaca, yaban keçisi, keklik, turaç, sülün, göçmen kuşları korumak için yasaklar konulmaktadır. Torosların yamaçlarında ise av merkezleri kurulmuştur. Av mevsiminde bakanlık izni ile avlanma yapılmaktadır.

5-) DAĞ TURİZMİ :

İlin kuzey ve kuzeydoğusunu oluşturan dağlık kesim Toroslar ve Anti Toroslar her türlü dağ turizmine olanak sağlanmaktadır. Yüksekliği 3000 m.'yi aşan dağlar tırmanma ve bunun daha alt katları ise ideal ortamlardır.

6-) TERMAL TURİZİMİ :

İlimizde termal turizmi olarak değerlendirebileceğimiz kaplıcalar kür
bulunmaktadır.

Bunlar Aladağ yakınlarındaki Acısu içmesuyu Ceyhan'daki Tahtalıköy
içmeleridir.

7-) ÖREN YERLERİ :

* Tufanbeyli / Şar (Komana) Ören Yeri :

Toros Dağları üzerinde Adana'ya 210 km. uzaklıktaki Tufanbeyli Şar

Şar, Hitit döneminde Komana adıyla ünlü dini bir merkezdi.

Tarihi Kayseri-Malatya yolu üzerinde

Şar Ören yerinde ayakta kalan eserler

dönemine aittir. Resimde kilise kapısı

görülmektedir.

Alakapı denilen kilise kapısı,

kırık kalesi ve antik mimarı önemlidir.

* Aladağ (Akören) Ören Yeri :

Toroslar üzerinde Aladağ İlçesi'nin bir beldesi olan Akören yeni tespit

ören yeridir. 4 adet kilise yapısı ve sokak izleri tespit edilmiştir.

Akören ören yeri

* Ceyhan / Sirkeli Muvattali Kabartması :

Eski Misis-Ceyhan karayolu, Sirkeli köyü üzerinde Ceyhan nehri kıyısında
kalesinin üzerindedir.

* Yumurtalık - Ayas - Ören Yeri :

Adana'nın en güzel iki sahil ilçesinden biridir. Ayas Ortaçağda doğunun

açılan en önemli liman kenti olmuştur. Özellikle Cenevizli ve Venedikli

Ayas limanında koloniler kurmuşlardır.

* Kozan - Anavarza (Anzarbus) Ören Yeri :

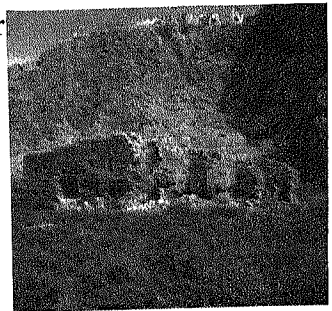
Adana'ya 70 km. uzaklıkta Adana-Kozan karayolunda 5 km. içerdeki Dilek

Çukurova'nın ortasında birden yükselen dağ kitlesinin önünde

408 yılında Antik Kilikya Eyaletinin başkenti olmuştur.

* Karataş - Magarsus Ören Yeri :

Adana'nın sahil ilçesi olan Karataş'm dört direkli denilen mevkiindedir

Magrasi tapınaklarıyla ünlüdür. Fakat pek tarihi eser kalmamıştır. Athena tapınağı ilgi çekmektedir.

8-) MAGRA VE KANYON TURİZMİ :

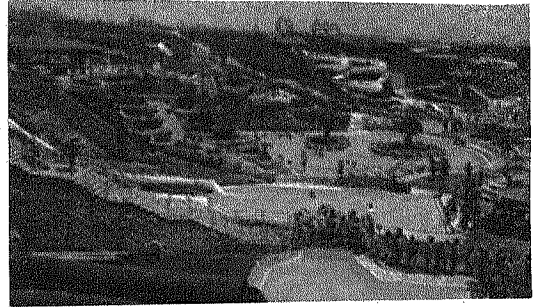
Aladağdaki Bigbağı Magrası binbir güzelliğiyle magra turizmine, Feke'deki Galeri Irmağı'nın oluşturduğu vadi ise kanyon turizmine çok uygun olanlardır.

9-) İŞ VE KONGRE TURİZMİ :

Bağdat demiryolu TEM Otobanı, Uluslararası Hava Limanı, iki limanı, havalimanı için ayrıca bir başka liman, saygın bir üniversitesi gelişmiş organize sanayi bölgeleri ve turistik tesisleri ile Adana kent merkezi, iş kongre turizmi için oldukça uygundur. İlde büyük çaplı fuar ve organizasyonlar Galeria İş Merkezinde yapılmaktadır.

10-) GÖL VE SU SPORLARI TURİZMİ :

Seyhan Barajı başta olmak üzere Aslantaş, Çatalan, Yedigöze ve Nergizlik Barajları önemli turizm potansiyelidir. Ayrıca Seyhan kenarına açılan Aqualand Su Sporları Merkezi, 1500 m²'lik dalga havuzu, 3500 m. Lacyriver uzunluğu ile su sporları, jakuzipool'da su masajı ile ildeki su sporları turizmi için büyük bir potansiyeldir.

11-) KAYAK SPORLARI VE TURİZMİ :

AQUALANT Su Sporları Merkezi

Karaisalı'daki Kızıldağ Yaylası ve Pozantı'daki Karanfil Dağları, Tufanbeyli ve Şimşirli'deki Göktepe kayak turizmine uygun zemin sağlamaktadır.

TARİHİ KÜLTÜR VARLIKLARI VE TEPEBAĞ EVLERİ :

Adana'nın merkezinde aynı adlı höyüğün üzerindedir. Tarihi sur içindeki Adana şehrinin yüzlerce yıllık kültürü burada saklıdır. 1945 yılında Ramazanoğlu Halil Paşa'nın yaptırdığı konaktan itibaren başlayan yeni şehirleşme döneminde Tepebağ mahallesi de oluşmuştur. 1572 yılında yaptırılan Yeşil Mescid ile başlayan yeni şehirleşme döneminde gelişmiştir. Tepebağ evleri 18. yy.'da yapılmıştır. 1998 yılında yaşanan deprem bu evlerin çoğunun yıkılmasına neden olmuştur

BAZI TİCARİ MERKEZLERİ :

Adana jeopolitik öneminden dolayı Mısır ve İstanbul arasında kilit nokta olarak dolayı tarihinin her döneminde büyük bir ticaret merkezi olmuştur.

Ramazanoğulları döneminde yapılan Sekiz Kapılı Bedestenle canlı bir ticaret merkezi olma özelliğini geliştirmiştir.

Gelişen ticaret ve sanayi ile birlikte yörede bankacılık hizmetleride beraberinde artmıştır. İl ve ilçe merkezlerinde başta Ziraat Bankası olmak üzere sadece il merkezinde birçok özel banka ile beraber Kamu Bankası da hizmete girmiştir.

Başlıcaları : Türk Ticaret Bankası

Vakıf Bank

Türkiye İş Bankası

Eti Bank

Halk Bankası

Emlak Bank

Şeker Bank bulunmaktadır.

Özeller ise : Site Bank

Ak Bank

Faysal Finans

Kent Bank

Albaraka Türk

Kater Bank vardır.

BAZI TİCARET MERKEZLERİ :

MISIR ÇARŞISI : Adana'nın en hareketli çarşısıdır. (Yağ Camii yanında) Obalar caddesinde bulunur. Kıbrıs, Taiwan, Japonya, Çin, Irak ve Mısır gibi devletlerden getirilen eşyalar peşin olarak çok ucuza satılır.

AMERİKAN PAZARI : Atatürk Parkı'nın karşı tarafında, Ziyapaşa Bulvarında bulunan Amerikan malları satılır. İncirlik Hava Üssünden alınan mallar peşin ve ucuza satılır.

VAKIFLAR ÇARŞISI : Ramazanoğulları tarafından tüccarların dinlenip mallarını stoklaması amacıyla yapılmış sekiz kapısı olan bir çarşıdır. Şuanda her çeşit mağazanın bulunduğu çarşıda taksitli alışverişte yapılmaktadır.

CARREFOUR-SA : Sabancı Holding ve Fransız firmalarının ortaklığı ile 1998 yıl bölgesinde açılmıştır. Çok büyük mağazalar zincirinin yer aldığı çarşıda her şey mevcut olup peşin ve kredili satış yapılır. 1998 yılında Sabancı Holding tarafından açılmıştır.

REAL (M1) TEPE ÇARŞISI : Adana'nın en büyük mağazalar zinciri bu çarşıda yer alır. Tepe firması tarafından 2000 yılında hizmete açılmıştır. Adana'nın en büyük ve en çok seyirci alan Cinemax bu çarşı içinde yer alır.

Perakende ve kredili satış yapılmaktadır. Adana çıkışı Gürselpaşa çarşısında bulunmaktadır.

METRO ÇARŞISI : Adana'nın Mersin yolu üzerinde yer alan çarşısı çarşıda fabrika veya bir kuruluşta çalışan işçi kesimine taksitli mal veren bir mağazadır. Çarşıda her çeşit ürün bulunur.

ÇAKMAK PLAZA : Adana'nın Küçüksaat civarında bulunan kapalı çarşılarından biridir. Dört katlı olan çarşının her katı ayrı ayrı şeyler satmaktadır. Zemin kat meyve sebzeler çarşısıdır. Dördüncü kat küçük lokantaların yer aldığı bölümdür. İkinci ve

katlarda giyim ve konfeksiyon satışı yapılmaktadır.

ORGANİZE TİCARET MERKEZLERİ :

Adana'da özellikle perakendecilik sahasında gittikçe artan bir rekabet vardır. Bunun en önemli sebebi mal / hizmet arzının talebi aşması ve bir yabancı sermayeli süper marketlerin, hizmete girmesindendir. Bunlar :

- 1-) Galeria
- 2-) Toptancı Halleri (Vedat Dolakay)
- 3-) Koca Vezir İş Merkezi
- 4-) Toptancılar ve Mobilyacılar Sitesi
- 5-) Yed-Pa Kooperatifi

ŞAHİS MALİ TİCARET MERKEZLERİ :

- 1-) Migros
- 2-) Groseri
- 3-) Adana Market
- 4-) Yonca
- 5-) Servet
- 6-) Sim
- 7-) Yağcılar

Adana'ya ziyarete gelen turistlerin kalabileceği çok güzel lüks yapıları bulunmaktadır. Bu otellerin bazıları şunlardır :

ADANA'NIN OTELLERİ :

Oteller turizmin en önemli ihtiyaçlarından biridir. Turizm İl Müdürlüğüne işletme belgesi 20'ye yakın otel ve motel vardır. Bunların yatak kapasitesi 1000'dir. En çok tanınan oteller şunlardır :

- 1-) Zaimoğlu Oteli
- 2-) Büyük Sürmeli Oteli
- 3-) Küçük Sürmeli Oteli
- 4-) İnci Oteli
- 5-) Seyhan Oteli
- 6-) Hosta Oteli
- 7-) Koza Oteli
- 8-) Hilton-SA

HİLTON- SA OTELİ : 1998 yılında temeli atılan Adana Hilton-SA oteli vakıf tarafından yaptırılmıştır. 1 Mart 2001 tarihinde açılan otel 45 milyon TL mal olmuştur. Otelin toplam kullanım alanı 38.000 m2'dir. 310 adet odası

ADANA'DA KONUSULAN EFSANELER :

Halk arasında yayılan çeşitli dönemlere ait efsaneler bulunmakta ve aktarılmaktadır. Bunlardan belli başlıcaları şunlardır :

Adana'nın altın kazasıdır. Adana'nın Karataş ilçesine yakın bulunan tarlalarda
kimi çok geniş alanda yapılmaktadır. Pamuk ekimi ve toplama zamanı çevre
gelen işçiler tarafından yapılır. Adana ilinin temel ürünü pamuktur.

Çukobirlik, pamuk çiftçisinin yanında

ADANA'NIN İLÇELERİ

ADANA'NIN İLÇELERİ

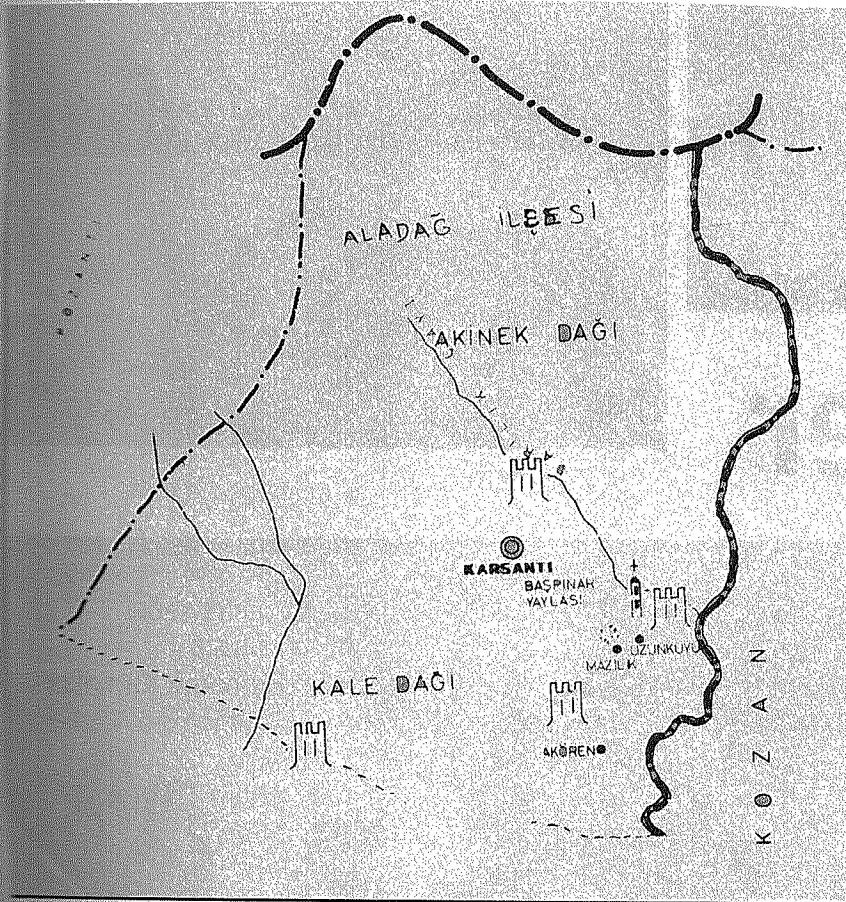
ALADAĞ :

Adana'nın kuzeybatısına düşer. İlçenin güneyinde Karaisalı, batısında Kuzeyinde Niğde doğusunda Kozan vardır. İlçe ismini Toros dağlarının Aladağ tepesinden almıştır.

Tarihi: İlçe merkezi çok eski bir yerleşim merkezidir. Selçuklular ve Osmanlılar döneminde Farsak, Bozdoğan, Karakeçeli aşiretleri tarafından yerleşim yeri olarak kullanılmıştır. İlçe yaz aylarında Adana'lılar tarafından yayla yeri olarak kullanılır. Aladağ 2 Belediye 24 Köye sahiptir.

İlçede Hayat: Suyun çok bol olduğu ilçede, düz arazi fazla bulunmamasına rağmen yamaçlarında ekili tarlalar göze çarpar.

Burada buğday, arpa, yulaf, susam ekilir. Meyvecilik ve sebzecilikte gelişmiştir. Özellikle kıl keçisi fazlaca yetiştirilir. İlçede nüfusun çoğunluğu geçimini orman kesiminde çalışarak sağlamaktadır.

ALADAĞ İLÇE HARITASI

CEYHAN :

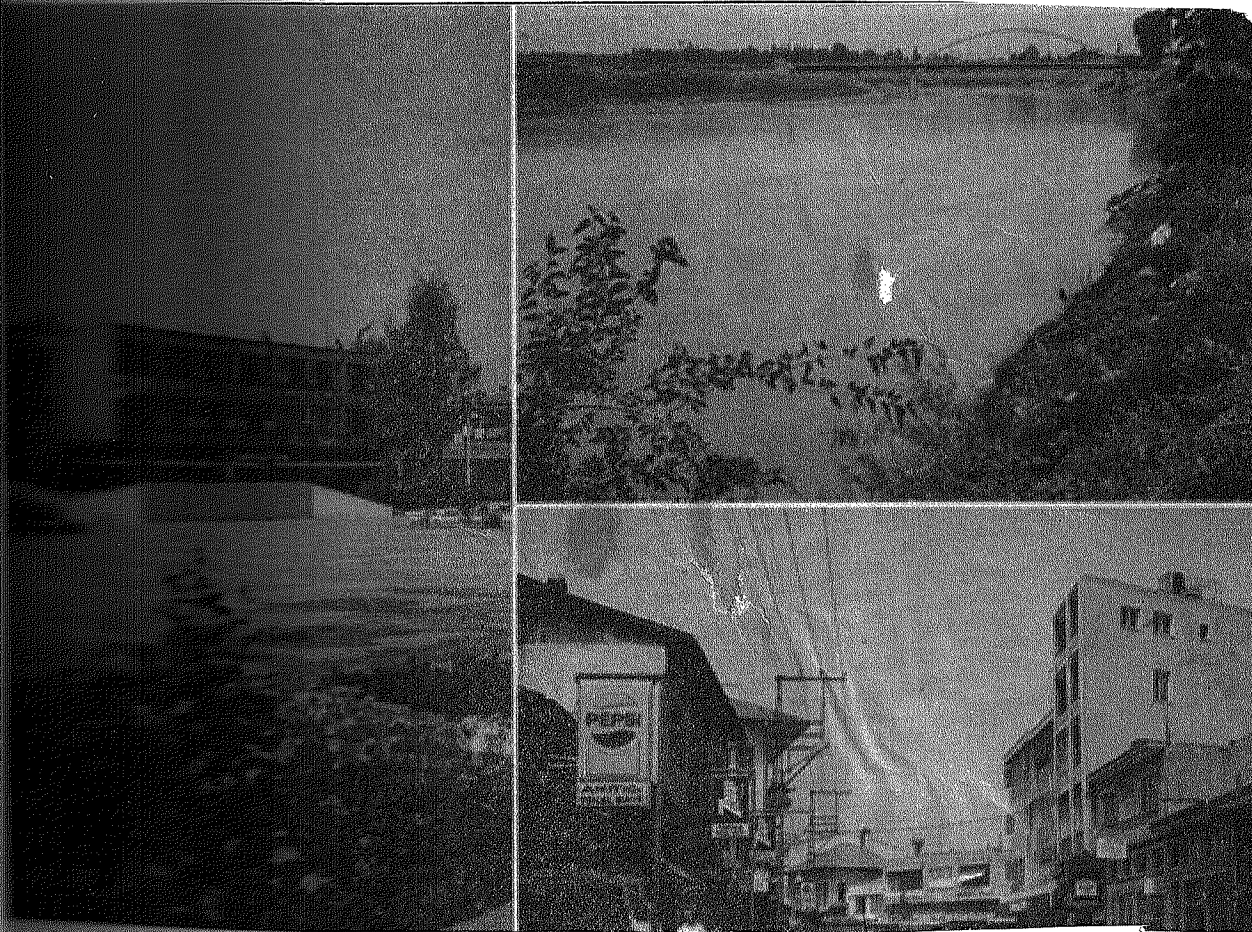
Ceyhan batıda Yüreğir doğuda Osmaniye, kuzeyde Kadirli ve Kozan güneyde Adana ilçeleriyle çevrilidir. İlçenin yüzölçümü 1427 Km.karedir. Merkez dahil 3 İlçe ve 77 Köy ve 7 Belediye kuruluşu vardır. Adana'ya 43 Km. uzaklıkta olan Ceyhan, Adana'nın iki önemli nehirlerinden biri olan Ceyhan nehrinin kıyısında kurulmuştur.

Tarihi : Ceyhan çeşitli uygarlıkların yerleşim yeri olarak günümüze kadar önem kazanarak gelmiş, ancak Misis'in ön planda olması ilçeyi hep arka plana atmıştır. İlçe'de bulunan ilk dönemlerden kalma Sirkeli kabartması ve yine Ortaçağ'dan kalma ünlü Anıtkabir'in tarihinin çok eskilere dayandığının bir kanıtıdır.

Ceyhan, Hitit,Mısır,Asur,Roma,Bizans,Moğol İdaresine girmiştir. 1097'de Selçuklularla işgale uğrayan Ceyhan daha sonra Dulkadiroğlu beyliğinin yeri olmuştur. 1516 yılından itibaren Osmanlıya bağlanan Ceyhan 1864 yılında Kırımdan gelen Türklerin egemenliğine girmiştir. 1926 'da Ürifle olan adı Ceyhan olarak değiştirilmiştir.

Ekonomi : Belli başlı geçim kaynağı tarımdır. Köylerde halk çiftçilikle uğraşır. Hayvanları eti ve sütü gelir kaynaklarıdır. İlçede büyük çırçır ve pres fabrikası vardır. 1999 yılında yaşanan depremde en çok hasarı bu ilçe almıştır.

Tarihi Kültür Varlığı : Yılan Kale, Anavarza Kalesi, Kurtkulağı Camii, Ulu Camii tarihi ve kültürel eserlerdir.

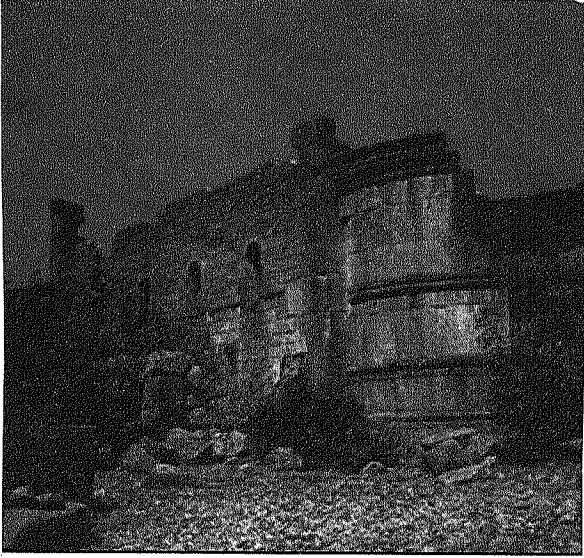

FEKE :

Feke il merkezinin kuzeyine düşer. Güneyinde Kozan ve Kadirli, batı ve kuzeybatısında Kayseri, kuzeydoğusunda Saimbeyli bulunur.

Tarihi : M.Ö. VI yy Perslerin MÖ 333'de Büyük İskenderin ve daha sonra Romalılar ve Bizanslıların hakimiyetine geçmiştir. Kilikya'nın Arap-İslam ordularının fethiyle birlikte Adana'dan kaçan ermeniler kısa bir süre burada vahaka kulesinde saklanmışlardır. Daha sonra burayı Mısır memlukları almış ve bu tarihten itibaren Türklerin elinde kalmıştır.

Hayat : İlçede halk genellikle çiftçilikle, hayvan yetiştiriliciğiyle ve orman işçiliğiyle geçimini sağlar. Daha çok koyun beslenir. Ancak ilçede maden küpürü, kurşun, barut, çinko, demir, krom ve zümrüt bulunmaktadır. Ayrıca yörede bulunan Gürmüze, Güzpnarı içmeleri yöreye yerli turistlerin gelmesini sağlar. 1895 yılında belediye teşkilatı kurmuştur. 33 adet köyü vardır.

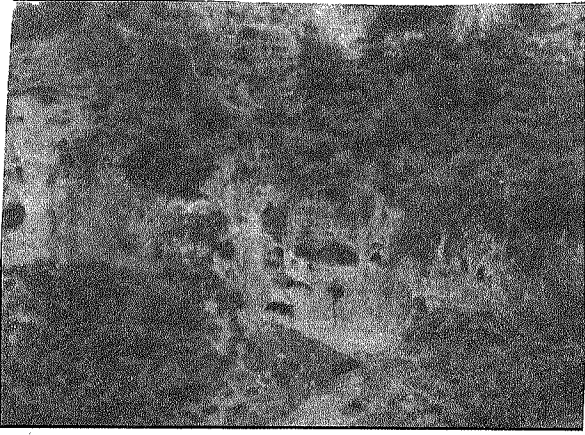

Kara Kilise

İMAMOĞLU :

İlçenin kuzeydoğusunda, Kozanın batısında Karaisalı, güneyinde Yüreğir ve Seyhan vardır. 1936 da Romanyadan gelen göçmenler tarafından kurulmuştur. İlçenin tarihi pek eski değildir. Göçlerin olduğu zamanda kurulmuş bir ilçedir. İlçenin başlıca geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Kayısı, şeftali, üzüm ve erik başlıca meyveleridir.

Turuncgilleriyle ilçe meşhur olmuştur. Şeftali ve karpuz başta gelen meyvelerindendir. İlçede büyükbaş hayvancılıkta yaygındır. Özellikle yöreye yerleşen Romanyalıların kültürüyle oluşan bileşim, yörede apayrı zenginlik oluşturmuştur. Yöre folklorü ile oldukça renklidir.

İmamoğlundan geçen Grek-Roma yolu

İlçe'de yetiştirilen Karpuz

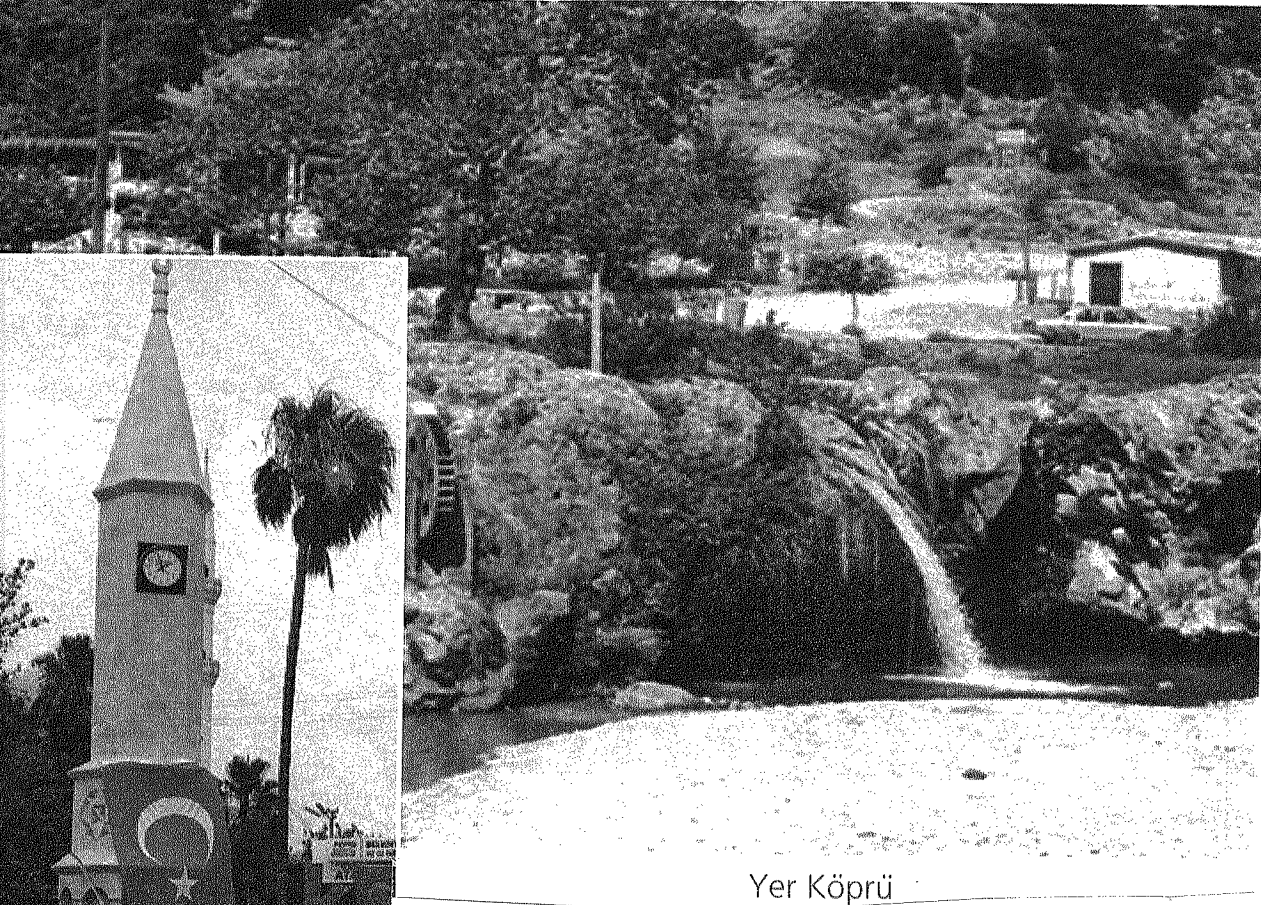
K

KARAIŞALI :

İlçe'nin batısında Pozantı, kuzeyinde Aladağ, doğusunda İmamoğlu ve Kozan güneyinde Seyhan ve Yüreğir ilçeleri bulunur. 1906 da belediye olmuştur. Yüzölçümü 1532 km. karedir.

Tarihi : Romalılara geçmişi dayanan yöre çok eski bir yerleşim merkezidir. 10 değişik medeniyetin etkileri bulunmaktadır. Önceleri "Çeçeli" ismi verilen ilçe, Gülek boğazından geçip Çakıta ulaşan Hac yolu güzergahındadır. IV. Murat'ın veziri Bayrampaşa Çakıta bir kervansaray yaptırmış ve IV. Murat'ı Bağdat seferi sırasında burada konuk etmiştir. Karaisalı ismi ise bölgeye 1352 tarihinde hakim olan Ramazanoğlu beylerinden Kara İsa'dan dolayı olmuştur.

Hayat : İlçede tarım, hayvancılık ve orman işçiliği yaygındır. Tarım genellikle Çukurovaya meyilli düzlüklerde yapılır. Susam, mısır,bugday,arpa,salçalık biber başlıca geçim kaynaklarıdır. Meyve olarak üzüm, incir, elma, ayva, kızılcık, portakaldır. Ayrıca hayvancılıkta yapılmaktadır. (İnek,öküz,at,koyun) beslenir. Sanayii çok az gelişmiştir. Adana valiliği tarafından Biber Salçası Fabrikası'nın Karaisalı'da hizmete girmesi için çalışmalar yürütmektedir.

Yer Köprü

KARATAŞ :

İlçe'nin batısında Mersin'in doğusunda, kuzeyinde yüreğir ve seyhan bulunur. Adana'ya uzaklığı 40 km.dir. 1 Bucak 27 köyü vardır. Adana'ya yakınlığı dolayısıyla bir sayfiye yeridir. Yüzölçümü 992 Km.kare dir.

1928 yılında bucak haline gelmiştir.Özellikle yaz aylarında iç ve dış turizmi bakımından yoğun bir göç alır.

Tarihi : Askeri ve ticari yollar üzerinde olan Karataş M.Ö.1900 lerde luvi krallığı M.Ö.1500'lerde Arzava ve Hurri Krallığı, 1530'larda da Hitit Krallığının idaresine girmiştir. Karataş; Pers,Plevkos,Roma,Bizans,Ermeni,Abbasi,Selçuk Türkleri döneminde önemli bir yol güzergahı olmuştur.

Haçlılar döneminde bir zaman Karataş yöreyi Mısır Türk Memlukleri alıp "Dirlik" olarak Ramazanoğullarına verince yeniden Türklerin hakimiyetine girmiş, bir daha çıkmamıştır. Bu gün bölgeye yakın yerde bulunan şehir kalıntıları "Mallos"a aittir. Bu şehir Yunanlılar tarafından kurulmuştur.

Hayat :İlçe'nin deniz kenarında bulunması Seyhan Ceyhan nehrinin ilçe sınırında denize ulaşması İlçe'de sulu tarım gelişmiştir. Karataş dalyanında balıkçılık gelişmiştir. pamuk,soya,bugday,arpa en çok ekimi yapılan bitkilerdir. Sanayii pek gelişmemiştir. Büyük portakal bahçeleri vardır. Kümes hayvancılığında çok gelişmiştir. Küçük baş hayvanlarından Koyun,İnek İl ve İlçenin et ihtiyacını karşılamaktadır.

YUMURTALIK :

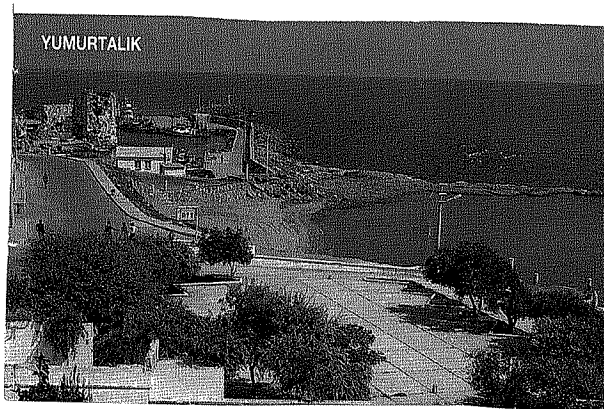
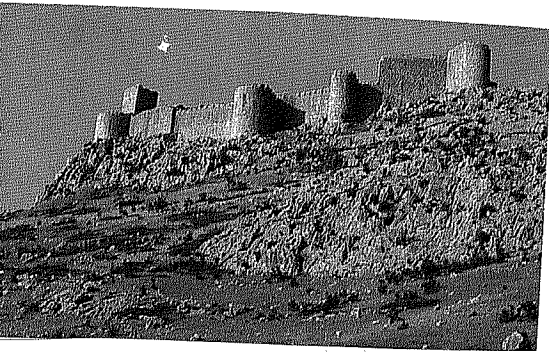
İlçenin doğusunda İskenderun, batısında Karataş, kuzeyinde Yüreğir ve Ceyhan vardır. Adana'ya 78 km.dir. Denizden yüksekliği 5 m.dir. 2 Bucağı 17 köyü vardır. yüzölçümü 501 km.karedir. İlçenin tarihi çok eskilere dayanır. İlk devirlerde Yunanlılar tarafından yapıldığı bilinen (Acgaea) adlı bir liman şehri buradadır. Bu şehrin büyük bir bölümü Akdeniz suları altında kalmıştır.

Yavuz Sultan Selim tarafından Osmanlılara bağlanan ilçe,bugün Adana'ya bağlı bir liman kentidir. Bu gün Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattıyla tekrar eski önemine kavuşmuştur. Yumurtalık ilçesinde halk genellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşır. Tarım ürünleri pamuk,bugday,arpa,susam ketendir. Hayvancılıkta kıl keçisi, koyun beslenir.

İlçede balıkçılık hayli yaygındır. İlçeye bağlı köylülerin 9'u geçimini balıkçılıkla sağlar. Başlıca balıklar şunlardır;

kefal,levrek,çupra,mercan,tekir,kaya,karides,istakoz,deniz kaplumbağalarıdır.

Maden ilçede sadece cam yapımında kullanılan titan madeni bulunmaktadır.

KOZAN :

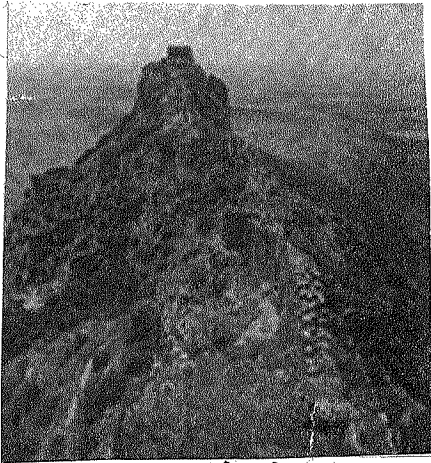
Kozan ilçesinin kuzeyinde Feke, güneyinde Ceyhan, batısında Karaisalı Aladağ ve İmamoğlu ilçeleri vardır. Kozan'ın denizden yüksekliği 125 M'dir. Adana'ya uzaklığı 9 km.dir. Yüzölçümü 1772 km.kare dir. 1926 yılında Adana'ya ilçe olarak bağlanmıştır. Bir bucak 85 köyü vardır.

Tarihi : M.Ö. 1900'lere kadar uzanır. 1200 yıllarında Asurların eline geçmiştir. 1375 yılında Selçukluların eline geçmiş 1870 yılında belediyeleşmiştir.

Hayat : Tarım ve hayvancılık oldukça gelişmiştir. Özellikle portokal ve mandalinası ile meşhurdur. Ancak temel ürün buğdaydır. Bağlarda incir, erik,elma,badem,şeftali yetişmektedir. İlçede hayvancılıkta çok yaygındır. Kozan'da keçi,inek,öküz,koyun,kümes hayvanları geçim kaynağıdır.

Tarihi ve Kültürel Varlıklar :Kozan'da bulunan tarihi ve turistik eserler daha çok ilk ve ortaçağ eserleridir. Bunlardan kaleler,höyük ve Kilise sayılabilir. Ayrıca 13 yy. dan kalma Osmanlı ,Mısır ve Memluk eserleri de bulunmaktadır. İlçede ayrıca Kozan Kalesi, Bucak Kalesi, Karasis kalesi tarihi değeri itibarıyla önemli kalelerdendir.

Adana ilinin en önemli geçim kaynaklarından biri olan portakal, mandalina, domates, greyfuttur. Kozan ilçesi en çok turuncgillerin bulunduğu yerdir.

Kozan Kalesi

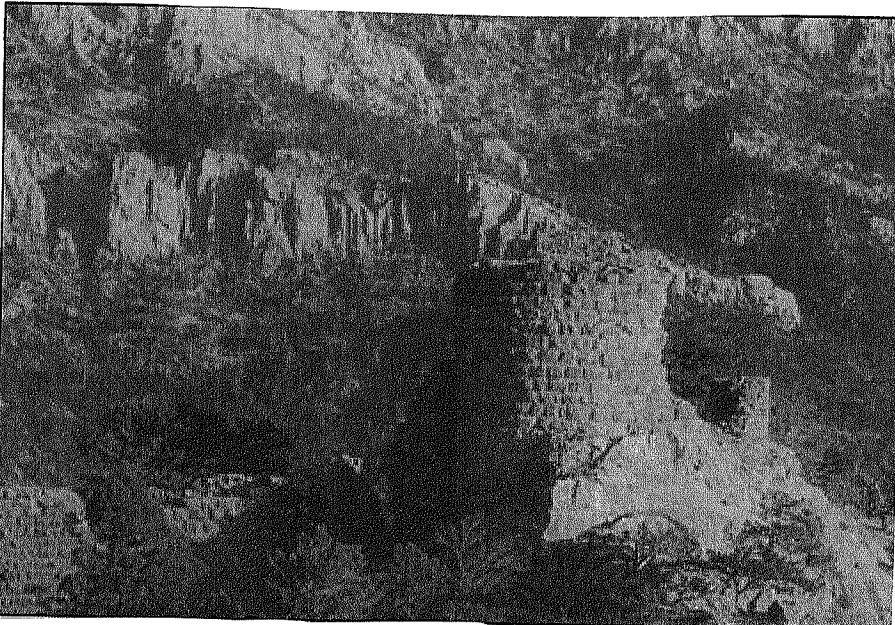
POZANTI

Pozantı ilçesi meşhur çakıt suyunun geçtiği bir vadi kenarında kurulu serin, yeşil güzel bir ilçedir. Adana'ya uzaklığı 110 km.dir. Yüzölçümü 772 km.kare dir. 1 Bucağı 12 köyü vardır. İlçenin doğusunda Karaisalı,Batısında Mersin,Niğde vardır. 25 Mayıs 1920'de düşman işgalinden kurtulmuştur. 1954 yılında Belediyelik olmuştur.

Tarihi : Doğu Roma İmparatorlğunun Potantrani diyerek yerleştiği bir yer olmuş daha sonra ermenilerin eline geçmiş daha sonra da burada Mısırlıları görmekteyiz. Daha sonra Ramazanogulları tarafından Türk Beylikleri kurulmuştur. Mustafa Kemal ve köylüler yardımıyla ermenilerden kurtarılmıştır.

Hayat : Pozantı'da halk geçimini tarım,hayvancılıkla ve nakliyecilikle sağlamaktadır. Su kenarında sulı tarım yapılmaktadır. Elma,erik,vişne,şeftali,kayısı,kızılcık ekimi yapılır. Bazı köylerde el dokumacılığı yapılmaktadır. İlçe dışında en çok yağ,deri,tuluk ve yeyniri yapılır.

Madenleri : İlçe maden bakımından çok zengindir. Çinko, kurşun,bakır,kuvars,pirit madenleri vardır. Ayrıca suyu ile meşhur olan Şekerpınarında Sabancıların kurduğu SUSA şişe suyu ile tüm Türkiye 'ye ulaşmaktadır. İlçenin arazisi genellikle dağlıktır. Dağlar sarp ve yalındır. Pozantı genel olarak halkın yazın tercih ettiği yerdir. Pozantıdan (Şekerpınarından elde edilen su) ABD,Japonya,Meksika,Afrika,Avusturya ve İngiltere'ye ihraç edilmektedir.

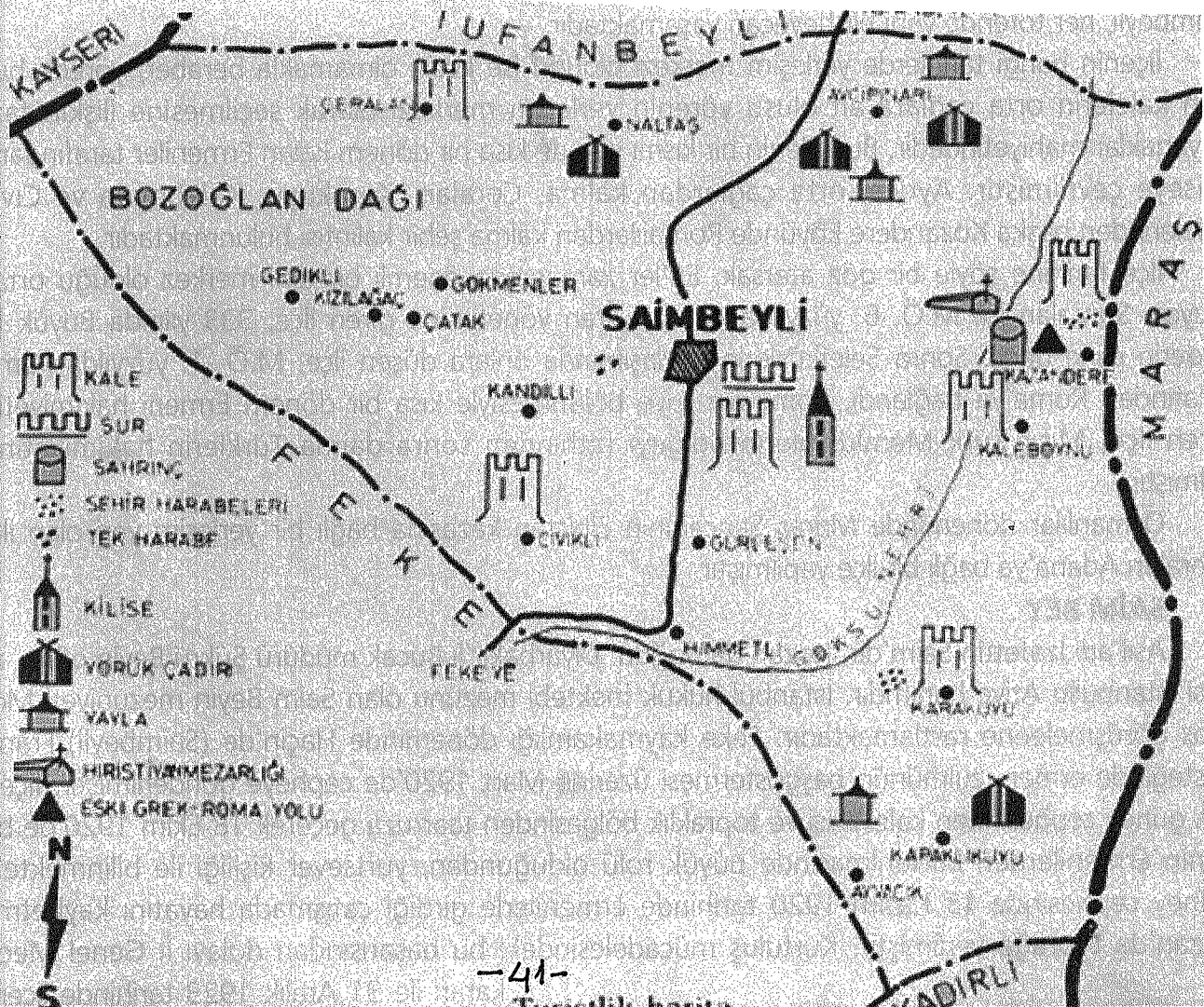

SAİMBEYLİ :

İlçenin doğusunda K.Maraş,Kuzeybatısında Kayseri, kuzeyinde Tufanbeyli, güneyinde Feke ve Kadirli bulunur. Bu ilçenin kuruluşu Hitilere uzanır. 18 Ekim 1920 'de düşman işgalinden kurtulmuştur.

M.Ö. 6 yy.da Asur ve İran yönetimine girmiş, daha sonra Romalıların eline geçmiş, buradanda ermenilerin eline geçmiştir. Saimbey Mart 1920'de cepheye gönderilmiş Güney cephesinde Kozan'ın ermenilerden kurtulmasına yardımcı olmuş ve çatışmada şehit düşmüştür. 31 Aralık 1923 'de ilçenin Haçın olan adı Saimbeyli olarak değiştirilmiştir.

Hayat : İlçenin dağlık ve verimsiz olmasından dolayı tarım fazlaca gelişmemiştir. Belirli yerlerde arpa,bugday,mısır ekimi yapılmaktadır. Meyvecilikte az çok gelişmiştir. Geçim kaynağı hayvan satışı,peynir,pastırma ve yağdır.

TUFANBEYLİ .:

İlçenin kuzeyinde Adana ili vardır. Yüzölçümü 973 Km.kare dir. Denize yüksekliği 1460 M.dir. İlçenin tarihi Hitit,Roma,Bizans ve Ermeni devirlerine yansır. Şehirde roma tarihi eserlerine dayanır. 1071 yılında Türklerin eline geçmiş ve elinde kalmıştır. 14 Temmuz 1967 'de Tufanbeyli ismini almıştır.

Hayat : İlçede halk tarım,hayvancılık ve ormancılık ile uğraşır. Arazinin meyilli oluşu erezyonun fazlaca olmasına sebeptir. İlçede baklagiller,pathıcan,arpa,bugday,mısır ve yeşillik ekimi yapılır. Kurşun, çinko,barit,boksit,mermer belli başlı madenleridir.

Sar veri

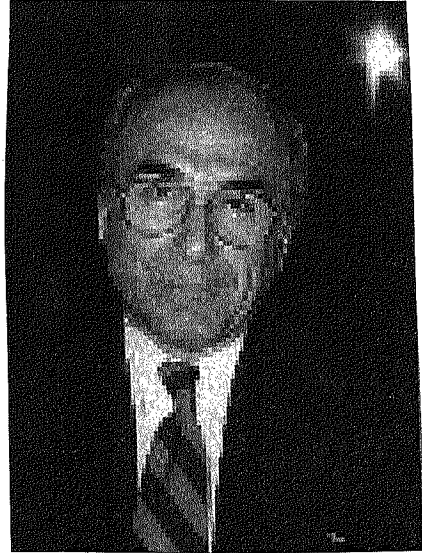
ADANA :

Adana Büyükşehir Belediyesine bağlı Seyhan ve Yüreğir İlçelerinden oluşur. Adana valisi Oğuz Kağan köksal, Adana Büyük Şehir Belediye Başkanı Aytaç Durak'tır.

Adana denince; Adanus,5 Ocak, Büyüksaat,Küçüksaat,Sıcak Güneş,Pamuk,Toros,8 Kapılı bedesten, Ramazanogulları,Ziya Paşa,Büyük Türk Bayrağı,Ulu Cami,Taş Köprü,Çarşı Hamamı,Mestan Hamamı,yağ Camii,Halka Tatlı ,Şiş Kebap,Şalgam,turşu,seyhan Nehri,Melek Girmez,Zilli Dede,Çoban Dede,Asma Altı,Aman Adanalım,Sabancı Merkez Camii,Şalvar,Bici Bici akla gelir.

Şaban
esut Yılmaz,
ana Valisi
uz Kağan KÖKSAL ve
Adana'da büyük yatırımları
yapan işadamı Sakıp Sabancı

KAYNAKÇA

1-BAYHAN Fatih: Altın şehir Adana

2-Adana Turizm Acentesi Müdürlüğü

3-EMRE Nesim: Güzel şehrim Adana

Kitaplarından esinlenerek yazılmıştır.